

Приморске новине

Излази мјесечно • Година ХХIV • Број 397

ДАН ОСЛОБОЂЕЊА ОПШТИНЕ

ХАЛА ЗА ПРАЗНИК

П ола вијека од побједе над фашизмом и 51. годишњицу ослобођења наше општине обиљежени су свечаном сједицом Скупштине општине којој су присуствовали и Светозар Марковић, предсједник Скупштине Републике Црне Горе, Божидар Ивановић, министар спорта у Влади Црне Горе, Миљутин Лалић, директор Агенције за преструктуирање привреде и страна улагача, представници Војске Југославије, градова Легница (Пољске), Велика Планя, Врњачка Бања, Варварин, Херцег-Нови, Одбојкашког савеза Југославије, НИС-Нафтагаса, ЈАТ-а, Основног суда и Основног тужилаштва Котор.

Живјећи вјековима на овом узаном пријорском појасу, притиснутом и стијешњеном падинама Ловћена, каменитом и сиромашном, народ овог краја никад се није мирио с тубијом. Био је редовно непокоран, много пута се дизао на буне и устанак и оружану борбу против националних и класних непријатеља. У периоду 1941-1945. година наш крај је дао драгоцен допринос народно-ослободилачкој борби. Смрћу храбрих у борбама и на губилиштима широм земље и у логорима фашизма, пао је велики број његових синова и кћери - рекао је између остalog Жарко Марковић, предсједник Скупштине општине Будва, истакавши да нам, подсећајући се тих славних историјских тренутака и свјетлих ликова наше револуције, остаје стална обавеза да се дужном пажњом и пијететом односимо према трајним симболима.

Говорећи о развоју општине и условима и резултатима рада, посебно у периоду санкција, Марковић је нагласио да се у нашој општини доста урадило посебно у области комуналне инфраструктуре и стварању услова за развој сајамско-конгресног туриз-

ма, трговачко-комерцијалне дјелатности и изградње спортских објеката. Управо пристигла вијест о мировном спразму у Охају и најава и изјава санкције и укидања санкција према Савезној републици Југославији, стварају основу за рађање једне нове епохе, срећнији и боље будућности. Очекује се, нагласио је Марковић, отпуштење у међународним односима, поступни излазак у свијет, повратак иностраног туризма и укључивање у укупне међународне економске токове.

Централни догађај овогодишњих свечаности свакако је било отварање спортске хале. Овај значајни спортски и пословни објекат отворио је Светозар Марковић, предсједник Скупштине Републике Црне Горе, а потом је у новој хали изведене више културних, забавних и спортских програма.

У оквиру обиљежавања Дане ослобођења општине и пола вијека побједе над фашизмом представници СУБНОР-а су положили цвијеће на спомен обиљежја из НОР-а, а у Петровцу је представљено књига „Новости у свадбеном кругу“ Миле Медиговић-Стефановић, а претходног дана отворен је Спомен-дом Стефана Митрова Љубише и у Модерној галерији изложба „Жене сликарки из Подгорице“.

Обиљежавање ових празника пратио је богат културно-умјетнички и забавни програм, у коме су учествовали Хор Станко Драгојевић, КУД „Мирко Срзентић“, хор Школе за основно музичко образовање, клапа „Хармонија“, КУД „Кавош“ и група Стела Ђетковић. У спортској хали 23. новембра је одржан „мега концерт“ на коме су учествовали Макадам, Кнез и Мили Кнежевић, Катапулт, Мима, Ана и Алдо, Зорана, Зоран Лековић, Викторија...

В.М.С.

Скупштина општине Будва и
ЈП „Информативни центар“
Вам желе пуно среће и
успјеха у новој 1996. години

Поштовани читаоци,
уз овај број вам поклањамо два календара –
чепни и стони.

ПОСЛИЈЕ СУСПЕНЗИЈЕ САНКЦИЈА

ОПЕТ ДЕВИЗНИ ГОСТИ

Посредством агенције „Алфа-турс“ седмог децембра је у Будви потписан уговор између „Будванске ривијере“ и познатог њемачког тур-оператора „Некерман“, о закупу капацитета за наредно лето. То је први уговор те врсте након укидања санкција међународне заједнице према нашој земљи.

Према овом уговору који ће се реализовати од 28. априла до 12. октобра, закупљено је 600 кревета, а плаћено је да се оствари 50 хиљада ноћења, у хотелима „Авале“, „Словенска плажа“, „Монтенегро“ у Бечићима, „Маестрал“, „Свети Стефан“ и „Палас“ у Петровцу.

- Поново се враћамо на

тржиште Њемачке, односно Европе, рекао нам је непосредно након потписивања уговора Иво Арменко, замјеник генералног директора „Будванске ривијере“. - Овим уговором је планирано да први авион са њемачким туристима слети на тиватски аеродром, 28. априла, а посљедњи 12. октобра. То охрабрује, ако успијемо да и с другим партнерима остваримо тај број ноћења, био би то добар повратак на туристичко тржиште западне Европе.

„Некерман“ је у свом посебном, додатном каталогу путовања, штампао и понуду „Будванске ривијере“ која ће на њемачком тржишту бити промовисана 19. јануара идуће године.

Р.Павићевић

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА НАШЕ ОПШТИНЕ

ПОЉАЦИ У БУДВИ

- Представници наше општине и пољског града Легница изразили спремност за сарадњу у области туризма, културе и спорта.
- Потписивање протокола о сарадњи и конкретна реализација планирана за наредну годину

У Будви је прошлог мјесеца боравила делегација пољског града Легница која је (23. новембра) у Скупштини општине разговарала с представницима наше општине о могућностима сарадње. Легница се налази у западној Пољској уз чешћку и њемачку границу, има 108.000 становника и главни је град војводства Легница. Легница је удаљена 400 километара од Варшаве, 290 километара од Берлина, 280 километара од Прага, а 491 од Беча.

Предсједник Скупштине општине Жарко Марковић са својим сарадницима и представницима „Будванске ривијере“, „Монтенегроекспреса“, „Јадранског сајма“, „Лозе-турса“ и „Града-театра“, упознао је госте с могућностима сарадње у области туризма, културе, спорта, размјене информација... а сви присутни представници наше општине су изразили спремност да за добру пословну сарадњу са одговарајућим предузећима и институцијама из Легнице.

Градоначелник Легница Ришард Курек је, такође, са својим сарадницима упознао нашу делегацију са својим гра-

дом и њиховим могућностима, спремношћу и жељама за сарадњу.

Обадвије стране су изразиле заинтересованост за сарадњу кроз конкретни контакте у свим областима о којима су разговарале, као и евентуално братимљење ове два града.

Пољска делегација ће упознати своју градску управу о овим разговорима, припремити предлог протокола о сарадњи, а до

званичног потписивања ток до када доћи ће, како се планира, за вријеме посјете делегације Будве граду Легници наредне године.

На крају разговора у Будви предсједник СО Жарко Марковић је уручио поклон градоначелнику Легнице Ришарду Куреку умјетничку слику са мотивима Будве, рад сликара Јове Ивановића.

В. М. С.

РАЗГОВОРИ У БЕЧУ

ДОЛАЗЕ И АУСТРИЈАНЦИ

Делегација општине Будва (Вукашин Марковић, Ђуро Радановић и Драган Марковић) боравила је почетком децембра у Аустрији, као гост Клуба наших радника на привременом раду „Јединство“ из Беча, који је ове године прославио 25. година рада и постојања.

Била је то прилика да се радије договорена сарадња прецизира, прије свега на привредном пољу.

Како нам је рекао Вукашин Марковић, секретар Скупштине општине, дого-

ворено је да се у Клубу „Јединство“ отвори туристичка агенција која би организовала упућивање великог броја наших радника током лета на Будванску ривијеру, а по куповању да анимира и друге грађане ширег подручја Беча. Обављени су и разговори с представницима ЈАТ-а у Бечу, око превоза гостију до Тивта чартер авиона.

Договорено је да се (највећији) број гостију у Бечу са својом туристичком понудом која ће се најављивати обавити с

агенцијом УНИДО при Уједињеним нацијама у Бечу.

По оцјени Марковића, та промоција била ће веома важна, јер се стекао утисак да се тамо врло мало зна о Будванској ривијери, па и Црногорском приморју уопште.

С представницима Клуба „Јединство“ је договорено, да се у мају идуће године у Будви организује фудбалски турнир на коме би учествовало 15 екипа, који су до сада наша радници организовали у Италији.

Р. П.

УПРАВНИ ОДБОР ХТП „БУДВАНСКА РИВИЈЕРА“ Д.Д.

У СУСРЕТ – СТРАНЦИМА

ЦИЈЕНЕ љетовања на Будванској ривијери, идуће године биће на нивоу оних на осталом дијелу Медитерана – Шпанији, Италији, Грчкој, Хрватској. Тако ће такозване алотманске, агенцијске цијене на нашој обали у двокретној сబи у „Б“ категорији износити до 50 њемачких марака, у хотелу „А“ категорији до 70, високе „А“ – „Маестралу“ 80 и „Светом Стефану“ – 120 марака.

Оваква одлука Управног одбора ХТП „Будванска ривијера“ д.д. убрзо послије суспензије санкција може се објашњавати тиме што се очекује ипак, добра посјета гостију из иностранства, како са Истока, тако и са Запада. При том у управи овог предузећа се надају потенцијални да је у сезони 1990. године у њиховим хотелима 94 одсто од укупног броја гостију било из иностранства да се таква посјета поново може остварити.

На страног госта се неће само, једноставно, чекати, него ће се њему поћи у сусрет већ сада, и све ћему бити подређено. Влада Републике Црне Горе и „Монтенегробанка“, који су и већински дионичари „Будванске ривијере“, у сарадњи са још неким организацијама формирали су новог домаћег туристичко оператора, „Монте-Адрија“, на иностраном тржишту, за почетак са филијама у Франкфурту и Лондону. У плану је да „Монте-Адрија“ у сарадњи са Министарством туризма и Привредном комором отвори своја представништва широм Европе и тако на најбољи начин привуче госта. За тог истог госта биће обезбиђејен авионски превоз и довољно чarter летова, не само од стране JAT-а и „Генекса“, већ и других осталых заинтересованих авио-превозника, укључујући и новоформирану компанију „Мотенегро-ерлајнс“. Представници Управног одбора „Будванске ривијере“ треба ускоро да разговарају у надлежним органима Републике Црне Горе, као и са авио-превозницима. До сезоне треба оспособити и аеродром Тиват за ноћно сlijetaње. Хотели „Будванске ривијере“ биће темељно реновирани и адаптирали, посебно туристичко насеље „Словенска плажа“, а у сарадњи са ПТТ-ом биће обезбиђејен аутоматски телефонски саобраћај.

Предсједник Управног одбора ХТП „Будванска ривијера“ д.д. Веселин Бабић најављује да је програм припрема овог предузећа за идуће туристичко љето усвојен и да износи укупно четрдесет милиона и осамсто хиљада динара. Он очекује финансијску подршку од неколико домаћих извора, а уз ње и кредите из ино-

- Цијене љетовања на Будванској ривијери идуће године биће на нивоу оних на осталом медитеранском земљама и кретаће се од 50 до 120 њемачких марака, зависно од категорије хотела.
- Усвојен Елаборат свеобухватне, такозване друге фазе трансформације овог предузећа. Одлука о раскиду уговора о закупу хотела „Спленид“ у Бечићима, односно „Ривијера“ и „Кастел Ластва“ у Петровцу.

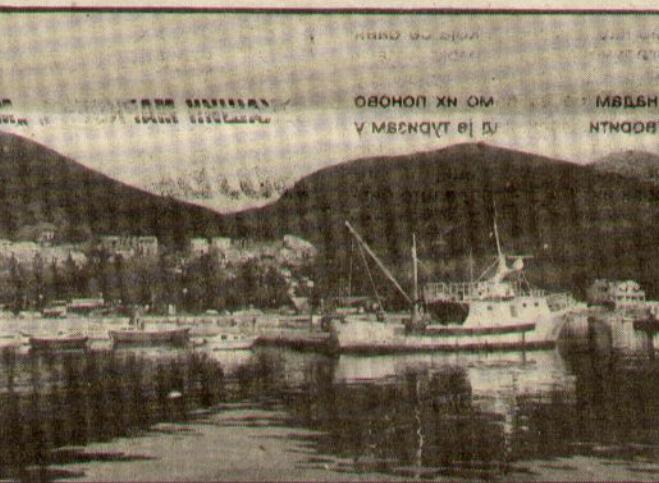
странства, будући да су наши извори сада веома ограничени.

Замјеник генералног директора „Будванске ривијере“, Миодрага Мировића који се налази на дужем болovanju, Иво Арменко истиче да је за сада склоњен један уговор са „Некерманом“. Уговор предвиђа да гости из Њемачке долазе у периоду од 26. априла до 20. октобра идуће године и то чarter летовима са четири аеродрома – Франкфурта, Диселдорфа, Берлина и Лайпцига.

Управни одбор је takoђe

МИРОВИЋ СЕ ВРАЂА?

Генерални директор господар Мировић је дosta дugo болести и на срећу, његово изјавчење је изјесно и надам се да ће се број вратити на посао. Као предсједник Управног одбора могу да кажем да његово одсуство није имало озбиљније последице на рад фирмe захваљујући изванредном ангажовању Ива Арменка, његовог замјеника, рекао је Веселин Бабић.

прихватио и Елаборат о свеобухватној, такозваној другој фази власничке и управљачке трансформације, који је урадио Институт економских наука из Београда.

С овом фазом трансформације ми вршимо само прецизнију идентификацију власништва у „Будванској ривијери“, или права трансформација тек предстоји. На Скупштини дионичара 26. де-

ца власник и директор Компаније „Лозатурс“ Љубо Брајић тврди да он ништа не дугује, јер је споран само курс динара што би требао да утврди једино суд, али не искључује ни могућност компромиса.

Управни одбор „Будванске ривијере“ је усвојио и захтеве синдиката овог предузећа који се односе на исплату плаћа, као и зимнице.

Драган Цвијовић

ПРЕПЛАТИТЕ се на „Приморске новине“ – тако ћете најједноставније и најsigurnије доћи до сваког броја листа и истовремено допринијети његовом редовном излажењу.

Годишња претплата за један примјерак износи 20 динара (полугодишња 10 динара), а уплаћује се на жиро-рачун ЈП „Информативни центар“ Будва број 50710-603-5-2853 код СПП Будва.

НАРУЦБЕНИЦА

за преплату на „Приморске новине“ за примјерак-а, за годину – пола године, почев од мјесеца

199_. године.

(презиме и име – фирма)

(улица и број)

(Број поште и мјесто)

Напомена: Наруџбеницу и потврду о уплати пошаљите на адресу „Приморске новине“ Петра И Петровића 3, поштански фах 14, 85.310 Будва, или на телефонску број (086) 52-024.

„ЈУ МЕНАЦЕРИ 1995“

КРАЈЕМ новембра објављена је одлука специјалног жирија Југословенског савјета за развој менаџмента, а међу 28 награђених налази се и Жарку Миковић, предсједник Скупштине општине Будва коме је то признање додијељено као успјешном предсједнику општине – предузетнику.

За најбољег југословенског менаџера у 1995. години проглашен је Живорад Максимовић, директор ЈТП Београд, а за најбоље менаџере по областима проглашени су: др Милован Бојић (здравље), Миле Новаковић, Ниш (текстилна индустрија), Миленко Кашанић, Београд (култура), Вук Ђојовић, Београд (екологија), Слободан Војиновић Суботица (пољопривредно-прехранбена индустрија), Мирослав Дробац, Београд (робно-транспортне услуге), Бранислав Лековић (хотелијерство и туризам), Милорад Николић, Београд (инжењеринг), Ђурај Мирковић, Нови Сад (производња транспортних возила), Србољуб Васиљевић, Врање (метална и ндустрија), Будимир Голубовић, Зрењанин (металопрерадничка индустрија), Жарко Миковић, Будва, Добривоје Будимировић, Свилајнац, Јоца Арсић, Ве-

лика Плана, Раде Благојевић, Чајетина, Блажко Стојановић, Гроцка (предсједници општина – предузетници), Душан Мушић, Кипар, Милан Антонић, Њемачка, Јован Николић, Мађарска (предузетници из иностранства), Зоран Иличић, Колашин (проналазаштво), Јово Дробњак, Београд (Шпедиција и транспорт) Јивко Ачић, Ваљево (трговина), Bojan Maletić, Београд (пројектни менаџмент), Драшко Стојићевић, Пожаревац (индустрија намјештаја), Драган Марковић, Јагодина (правни 'предузетништво'), и Раде Брајовић (медији).

Награде „ЈУ менаџерима 1995“ је 27. новембра у Београду уручио предсједник жирија академик Бранислав Шоштић, а том приликом је уручене и награде Европске фондације за развој менаџмента „Медијски оскар“ Раду Брајовићу, главном и одговорном уреднику „Вечерњих новости“.

Ово признање је уручио др Милја Зечевић, предсједник Југословенског савјета за развој менаџмента и војсачки функционер у европској асоцијацији менаџера.

Добијање овог високог признања Жарку Миковићу честита је и предсједник Савезне владе др Радоје Контић који је тим поводом изразио посебно задовољство што је предсједник СО Будва, данас наше средишње туристичке метрополе, заједно са својим градом награђен за прегнућа и дometе протеклих година. И у најтежем времену, како др Контић и честити, Будва је себи успјела да осигура развој и просперитет и културно-цивилизацијско самопропизавање као мало који град у нашој земљи, и надам се да ће ова награда у периоду који смо дуго чекали, а који је недавно отпочео, бити инспирација и добра основа за нове успјехе и још боље резултате.

ЗАКАЗАНА СЈЕДИЦА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

СТАТУТ И ПЛНОВИ

Предвиђено усвајање новог општинског статута и шест урбанистичких планова или пројекта – Господарина, ПТК центар, Зона ексклузивног туризма Шумет, Најрт УП-а хотела ПТТ Србије, и одлука о изради УП-а СПП зоне Розино I и капеле у Светом Стефану.

Судећи по предлогу дневног реда наредној 22. сједници Скупштине општине Будва највише расправљаће бити о новом Статуту општине и шест урбанистичких планова. Предвиђено је, наиме, усвајање детаљног урбанистичког плана Господарине, Урбанистичког пројекта Пословно-трговачко-којмеричког центра у Будви, Урбанистичког пројекта Зоне ексклузивног туризма у насељу Шумет, Свети Стефан, Најрта урбанистичког пројекта хотела „А“ категорије ПТТ Србије у Бечићима, и одлука о приступању изради урбанистичких пројеката за стимбено-пословно туристичку зону Розино I и за капелу у Светом Стефану.

У складу са Законом о етажној својини предвиђено је да одборници донесу три одлуке: о образовању савјета представника

Скупштине власника посебних дјелова стамбених зграда, о условима и начину плаћања накнаде за инвестиције одржавање заједничких дјелова стамбене зграде и радове који се изводе као хитне интервенције на стамбеној згради, и о условима начину њеног стопишку за остваривање права на надградњу, ради изградње станове и претварању заједничких просторија у станове.

Одборници ће, како је планирано, усвојити одлуку о привременом финансирању потреба за које се средства обезбеђују у општинском буџету за период 1.1.-31.3.1996. и Најрт одлуке о будућу општине Будва за 1996. годину, и размотрити Информацију о успјеху ученика на крају школске 1994/95. године.

(750.000 динара) Комунално предузеће Тиват (61.000), „Монтенегропромет“ (47.000) и „Лозатурс“ (44.000).

Закључке синдикалне организације, подржавају је и Управни одбор Јавног предузећа „Водовод“, а указање се предсједнику Скупштине општине Будва и члановима Клуба одборника Демократске партије социјалиста на озбиљност ситуације у овом предузећу.

Р. Павићевић

ДЕЦЕМБАРСКО НЕВРИЈЕМЕ

ШТЕТЕ ОД КИШЕ

КИША која је током децембра падала данима, (само је током дана и ноћи у уторак 19. децембра, пало 75 литара на метар квадратни) узрокovala је многе невоље на подручју општине Будва, а једно лице изгубило живот.

Тог 19. децембра у 12 сати и 15 минута, због већег одрона на Жутој Греди, у саобраћајном уdesu насталом рушењем веће количине камена и земље на магистрални пут и возило марке „Застава 101“ БД 77-72, смртно је страдао 66-то годишњи Нико Ковачевић из Будве, док је његов сувозач Момир Ковачевић такође из Будве, задо-

Претплатници,

Молимо Вас да претплату за 1996. годину уплатите до краја јануара 1996. године.

Р.П.

ТЕМА „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

ИВО АРМЕНКО ХТП „БУДВАНСКА РИВИЈЕРА“

СЛИЈЕДИ ПРОПАГАНДНА ОФАНЗИВА

НАКОН укидања санкција међународне заједнице према нашој земљи, треба предузети низ мјера како би на неки начин оживјели туризам.

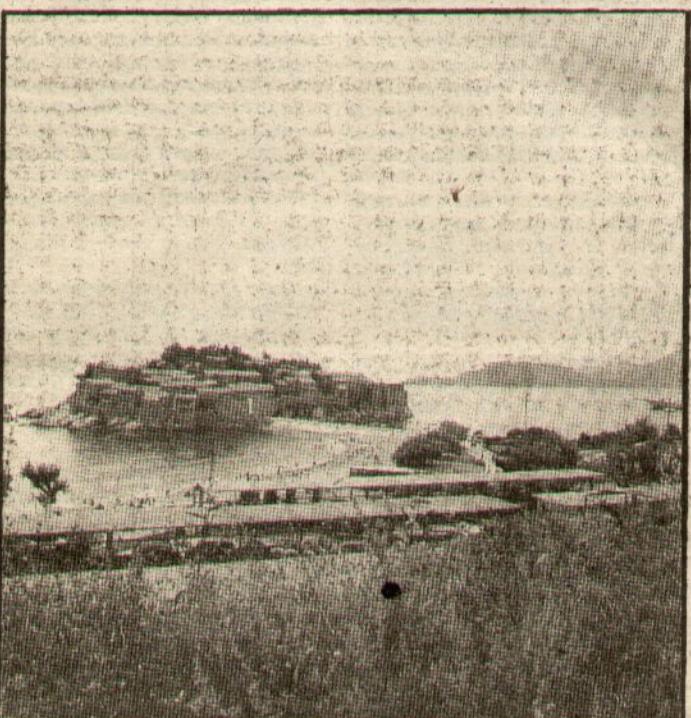
Прије свега, визе потребне за улазак у нашу земљу треба укинути јер представљају велику баријеру. Јер, ако хоћемо да се успјешно вратимо на инострано туристичко тржиште, ту административну мјеру треба укинути. Треба то учинити из простог разлога, јер, нисмо ми толико неодолива земља да би енглески, њемачки или гости из Аустрије, чекали у ред испред нашеј конзулате за визу. Питање виза треба максимално поједноставити како на тај начин не би сами себи уводили санкције. На другој страни, сваки повратак на инострано тржиште претпоставља значајна пропагандна средства, поготово што смо ми посљедњих неколико година негативно представљени у свету. То сада треба избрисати јединим позитивним публицијетом, организовањем доласка студијских група новинара и агената из иностранства треба утрошити знатна средства око учешћа на туристичким сајмовима. Наранџо, та средства не може обезбиједити ни једно предузеће, већ иза тога мора стјати држава. О томе смо већ разговарали у Министарству туризма, како би се на нивоу Црне Горе формирао заједнички пакет понуде.

Организовање квалитетног авио-превоза је веома значајно и ту би посебну пажњу требала да одигра новооснована Црногорска авио компанија, успостављањем посебних чартер линија са најемитивнијим туристичким тржиштима на западу.

Вељко Кнежевић, ХТП „Милочер“:

РУСИ ПА – ЕВРОПА

– Укидање санкција представља олакшање за све нас. Ми смо и за вријеме санкција покушавали да радимо на иностраном тржишту, захваљујући нашим хотелима високе категорије. Међутим, мислим да пуно тога треба урадити сада након укидања санкција, да би се приближили иностраном тржишту и у будућем ту клиентелу положијем пуно наде јер је ријеч о врло захвалним гостима.

БЛАЖО ДЕДИЋ, „МАЕСТРАЛТУРС“

ВИЗЕ – КОЧНИЦА

ВЛАСНИК Туристичког предузећа и агенције „Маестралтурс“ из Будве и закупац хотела „Медитеран“ у Бечичима Блајко Дедић је изјавио да ће у овом хотелу већ наредне туристичке сезоне најмање половине гостију бити из иностранства, под условом да у међувремену укинем о визе и „ослободи-мо“ аеродроме монополисте.

Хотел „Медитеран“ биће отворен почетком априла, а закупац је већ у преговорима са агенцијама из Чешке, Словачке, Русије, Италије, Енглеске и других земаља. У предсезониће њихови гости бити и ученици поједињих школа из Србије у оквиру рекреативне наставе под називом „Школа у природи“.

Цијене ће остати на прошлогодишњем нивоу од 30 до 50 њемачких марака, у главној сезони, а за стране гостије биће 20 одсто скупље.

Према ријечима Блајко Дедића у претходне дније закуп, у хотел је уложено око пола милиона марака, а идуће године биће додатно урађена околина хотела и изграђени још неки садржаји.

ПРИВРЕДА ПОСЛИЈЕ САНКЦИЈА

ДРАГАН МИКОВИЋ „МОНТЕНЕГОРОЕКСПРЕС“

ЗАЈЕДНИЧКИ НАСТУП

У заједнички наступ Министарства туризма у Влади Републике Црне Горе, као и црногорских хотелијера, у идућој години, укључиће се и Југословенско туристичко предузеће „Монтенегроекспрес“ из Будве. Тако ће представници овог предузећа учествовати на свим пропагандним манифестијацијама нашег туризма у иностранству, почев од берлинске берзе, која ће се одржати крајем фебруара и почетком марта идуће године. Нудиће при том своје услуге продаје хотелских капацитета, трансфер путника, организацију излета, као и друге услуге везане за дочек и отпрему путника.

„Монтенегроекспрес“ гостима нуди, квалитетан превоз путника. Сада ово предузеће располаже са 26 супер луксузних конфорних аутобуса, као и осам малих и већих бродова за изlete по мору, а у састав његове „бјеле“ флоте ове године је ушао и путнички брод „Ређина Елена“, који сада плови на линији између Котора, Бара и Барија.

Према ријечима замјеника директора „Монтенегроекспреса“ Драгана Миковића, најважније је да је капитал фирме остао очуван. У периоду санкција продата су само четири стара аутобуса.

– „Монтенегроекспресу“ је сада потребна кадровска обнова, јер су многи стручњаци у туризму напустили ово предузеће. Сада ради 250 од око 350 радника, колико их је било до

ВЕСЕЛИН-НИНО ДАБОВИЋ, МЕРКУР

ПРВО – КАТЕГОРИЗАЦИЈА

СУСПЕНЗИЈА санкција нам отвара пут у Европу, али се сви морамо добро пресабрати и запитати можемо ли са оваквом туристичко-угоститељском привредом тамо. С постојећим стањем угоститељских објеката сигурно не можемо, па је неопходно хитно све објекте интересантне за стране туристе довести на ниво европских стандарда и категоризације. Колико је Некерман улио оптимизам и пробудио наду за идуће љето, утолико постоји и страх да ли ћемо све спремно дочекати. Зато је потребна и помоћ банака и без њих, и у најбољим данима, нискоакумулативна туристичка привреда се није могла квалитетно припремити за сезу ону. Ако хоћемо стране туристе, онда се морају укинути визе, и у интересу и туризма и земље у целини Савезна влада би то одмах требало да уради.

Овако актуелни туристички тренутак након сусペンзије санкција види Веселин-Нино Дабовић, директор угоститељства у

Компанији „Меркур“, који као и све наше фирме покушава да што успјешније стартује у измијењеним условима пословања.

– „Меркур“ неће одступати од утврђене политике цијена, очекујемо странце, али и даље ће главни бити домаћи гости. Реално је очекивати да ће бити мање и Македонца који ће наредног љета више путовати у Грчку – каже Дабовић. – Ми смо као компанија која се бави трговином и туризмом имали представништва у иностранству и надам се да ћемо их поново отворити. Ипак, кад је туризам у питању треба бити опрезан, јер предстоји консолидација и оправак читаве привреде што битно утиче на туристичка путовања. Треба озбиљно рачунати и на наше кадровске (не)могућности због великог одливка стручних људи посљедњих година. Ми његујемо и посврнујемо посебну пажњу стручним кадровима, али нам је у сезони потребно још квалитетних радника.

ПРЕДРАГ ЧУПИЋ, „ИМОБИЛИЈА“

ЧЕСИ У МАЈУ

У ХОТЕЛУ „Белви“ у Бечићима наредног туристичког љета боравиће и око хиљаду гостију из Чешке, и најмање четири хиљаде туриста из Македоније.

Уговор са Чесима потписан је одмах послије сусペンзије санкција Југославије, такође и са Јавним саобраћајним предузећем из Скопља за 1996. годину.

Закупац „Белвија“ углавни манаџер фирме „Имобилија“ из Будве Предраг Чупић објашњава да су Чеси и Македонци закупили по 100 кревета за период од 170 дана, од 1. маја до 31. октобра идуће године. У току су и преговори са још неколико фирм из Македоније.

Очекује се и долазак њемачких туриста, појединача, као и првих група из Холандије и Украјине.

Хотел „Белви“ биће отворен крајем априла, а први гости, биће дјеца школског и предшколског узраста из Београда. О томе је такође недавно потписан уговор са Центром дјечих одмаралишта Београда. У реновирању овог хотела „Имобилија“ је само у

овој години уложила око двијеста хиљада њемачких марака, највише у блок „Ц“ где је купљен нов намјештај, реновирана четири апартмана и замјењена електро и водоводна инсталација. Набављени су и најmodернији расхладни уређаји, хладњаче и плинска станица, а потпуно је компјутеризован пословање.

У „Белвију“ су за раднике организовани и курсеви страних језика – енглеског, њемачког и италијанског, као и компјутерски курс, који ће потрајати све до почетка наредне сезоне.

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ

Претплатите се на „Приморске новине“ тако ћете најједноставније и најsigурније доћи до сваког броја листа и истовремено допринијети његовом редовном излажењу.

прије четири године, рекао је Миковић.

Он истиче да је делегација Будве у којој је, поред представника „Монтенегроекспреса“, били и секретар Скупштине општине Вукашин Марковић и директор Профитне јединице „Авала“ ХТП „Будванска ривијера“ д.д. Ђуро Радановић, у Бечу недавно направила предуговор о постављању одређеног броја чартер летова на Тиват у периоду од 15. јуна до 15. септембра идуће године. Том приликом разговарали су и са аустријским и словачким туристичким операторима и договорили презентацију Будве у Бечу и Братислави средином марта 1996. године.

Миковић за наредну туристичку сезону посебно истиче значај заједничког наступа на тржишту Њемачке. Ријеч је та које о организовању чартера преко црногорске новоосноване фирме „Монт-Адрија“ из Франкфурта, која би помогла што бржем повратку њемачких туриста на Црногорско приморје. У ту акцију очекује да ће се укључити, према обећањима и „Будванска ривијера“, Хотелско туристичка организација „Бока“ и „Улица-Ривијера“, које укључује и авио-превоз из четири центра у Њемачкој према аеродрому Тиват. Овим се стимулишу и наши стари пословни партнери, прије свега „Некерман“, ТУИ и „Кауфхоф“, и додатно им се помаже у смањивању ризика. Овај посао креће у мају и трајаће до октобра.

ВУКАШИН МАРКОВИЋ, „МОНТЕНЕГРОПРОМЕТ“

БОЉА СНАБДЈЕВЕНОСТ

У ТРГОВИНСКОМ предузећу „Монтенегро-промет“ д.д. из Будве обећавају да ће њихове продавнице за наредну туристичку сезону бити знатно боље снабдјевене и робама из иностранства, а отворена свјетска конкуренција утицаје и на пад цијена.

Укидање санкција Југославији омогућиће овом предузећу да, како је планирано, први пут почне да се бави и спољнотрговинским пословањем.

У „Монтенегро-промету“ такође намјеравају да прошире и осавремене своју продајну мрежу у оквиру Тргног центра у Будви. Супермаркет се спрата Тргног центра биће до сезоне измјештен у приземље, поред зелене пијаце, а ослобођени простор биће искоришћен за уређење 51 флексибилног локала, површине од 20 до 60 квадратних метара. Планирана је и изградња још једног спрата на згради Тргног центра, у склону реализације пројекта изградње Пословно-комерцијалнотрговачког центра у Будви.

Скиданje санкција омогућиће, истичу челици овог педезећа, и почетак постепеног преузимања већег броја објеката који су дати у закуп.

ЉУБО БРАЈИЋ, „ЛОЗАТУРС“

ЈОШ ДВА ХОТЕЛА

КОМПАНИЈА „Лозатурс“ из Будве гради још два своја приватна хотела и планира да их заврши за наредну туристичку сезону. Један хотел капацитета 100 кревета започет је у Будви, поред постојећег „Лоза“, а други капацитета 150 лежајева се гради у Поборима изнад Будве, на надморској висини од око 600 метара. Хотел у Поборима ће, поред стандардних садржаја, имати и базен, сауну,

конобу, ноћни клуб као и терене. Кад буду изграђени ови хотели, „Лозатурс“ ће уз „Лозу“ и закупљене хотеле „Ривијера“ и „Кастел Ласта“ у Петровцу, које намјеравају такође да задрже, тржишту у хотелима нудити око хиљаду лежајева.

Власници Компаније „Лозатурс“ Љубо Брајић објашњавају да ће оба хотела коштати око осам милиона динара, а да су досадашња средства обезбеђена из компензационих послова са сталним пословним партнерима из Србије. Недостаје још око пет милиона динара па да хотели буду завршени до наредног љета, кредити/засад нема.

Хотел „Лоза“ стапило ради, али прва сезона почине тек у априлу идуће године. Поред сталних гостију радници НИС-а, Југопетрола и Беополетрола, од наредног љета очекује долазак једног броја Италијана, Данаца и Њемаца.

Припремили: Р. Павићевић, Д. Ћириловић и В.М. Станчић

ОТВОРЕН СПОМЕН-ДОМ СТЕФАНА МИТРОВА ЉУБИШЕ

ПОВРАТАК РОДНОЈ КУЋИ

- Изложба књига и докумената о књижевном и политичком раду.
- Др Мирољуб Лукетић: Дом треба да буде жива институција која ће достојно представљати Јубишу и друге писце из нашег краја.

У Будви је 21. новембра свечано отворен Спомен дом Стефана Митрова Љубише изложбом књига и докумената о његовом богатом књижевном и политичком раду. Спомен - дом се налази у приземљу куће у којој је Јубиша рођен, а његово отварање је реализација старе идеје и вишегодишњих очекивања да се и на тај начин одужи дут једног од најистакнутијих личности овог краја.

Изложбом књига, фотографија, докумената, плаката (први пут на једном мјесту)

обухваћени су живот Стефана Митрова Љубише, његов рад у будванском општину, политички рад, издања Јубиших књига и дјела објављена у периодици, антологијама и зборницима, предводи, Јубишина писма, литература о Јубиши и Јубишином језику, позивице и плакати за културне свечаности поводом Јубиших јубилеја. Материјал за изложбу „Живот и рад Стефана Митрова Љубише“ је сакупљен из Државног архива Црне Горе - Архивског одјељења Будва, ЈУ „Музеји,

гalerija, biblioteka“ Будва, Централне народне библиотеке „Ђурђе Ћиројевић“ Цетиње, Државног архива Црне Горе - Сектор Котор, Хисторијског архива Задар, Ратног архива Београд, Хисторијског архива Сплит, Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ Београд, Државног музеја Црне Горе Цетиње и Матице Српске Нови Сад. На отварању изложбе емитован је и магнетофонски снимак радио-драме Даника Николића „Живот је дјело Стефана Митрова Љубише“, која је први пут изведена на програму Радио - Београда 11. фебруара 1984. године.

Изложбу Живот и рад Стефана Митрова Љубише организовала је Јавна установа „Музеји, Галерија, библиотека“, у оквиру које и ради Јубишина спомен - дом, а аутори изложбе су Мила Баљевић и Сенка Суботић из ЈУ

„Музеји, галерија, библиотека“ и Љиљана Зеновић из Државног архива Црне Горе - Архивског одјељења Будва.

Спомен дом Стефана Митрова Љубише отворио је др Мирољуб Лукетић који је том приликом говорио о Јубишином животу и дјелу, а Олга Јубишић је новоотвореном спомен-дому поклонила прва издања Јубиших дјела: Причана Вука Дојчевића (четири књиге) у издању Уредништва Српске зоре у Бечу 1877. и 1878. године, Говор заступника Стефана Јубише у Далматинском сабору 18. (30). јануара 1877. године, Животопис, издање Уредништва Српске зоре Београд 1878. године, Едан листак из српске приповједачке књижевности Тодора Стефановића Виловског, Словенски алманах, Београд 1879. године.

В. М. С.

ДР МИРОЉУБ ЛУКЕТИЋ

Нека врата овог Дома увијек буду отворена, нека Дом буде стјециште људи из културе и науке, мјесто где ће се радо долазити, где ће посетиоци, нарочито млади људи, моћи добити пуну информацију и права сазнања о животу и стварању Стефана Митрова Љубише, нека се кроз дјелатност Дома одвија научно-истраживачки рад на даљем проучавању и популаризацији писачевог дјела и књижевног наслеђа нашег краја и шире, нека се ради на прикупљању и обрађивању овог народног ствараштва и писане ријечи, нека се организују истраживања српског језика, говора и лексике, нека се резултати све те богате истраживачке дјелатности приказују кроз организовање посебних изложби, публиковањем студија и кроз друге облике медија - једном ријечу Дом треба да буде жива институција која ће достојно представљати Јубишу и друге писце из нашег краја.

Идеја о формирању Јубишиног дома није нова - покренута је била у Будви између два рата, али није било представа да се оствари. Морамо истаћи залагање и родољубивост наших стarih земљака који су сами прикупили средства и организовали пренос Јубиших посмртних остатака из Беча у Будву 1885. године. Они су организовали и неколико веома успјелих прослава везаних за Јубишу и напокон успјели да му подигну лијеп и достојан споменик у градском парку.

Идеја о Дому почела је да се реализује након земљотреса усвајањем предлога Историјског архива Будве да се родна кућа проглаши спомен-домом, да се у њу смести Архив и меморијална збирка посвећена Јубиши и другим књижевним ствараоцима из нашег краја. Први дио те идеје је реализован, Архив је смештен, а за уређење приземља речено је да нема средстава. Тако је било све до ове године када је Скупština општине на задовољство свих нас одобрila неопходна средства. Посебно желим да истакнем дародавце пок. Мила Јубишу и његову супругу Олгу који су Архиву уступили веома вриједну документацију о Стефану Митрову, која је годинама сакупљана и држављено чувана, као и породицу Медин из Будве која је поклонила оригинални рукопис приповијести Шћепан Митрову.

Мени је вечерас припала велика част да отворим Јубишин дом и да говорим с Стефаном Митровом Јубиши - човеку наше горе, а истакнутом писцу и писцу

ПОЗНАЈЕМО ЛИ ЈУБИШУ?

чинаршу. Драго ми је што се ова свечаност дешава у новембарске дане који су значајни за историју нашег краја: 8. новембра 1918. године, на Митров дај, Јубишино крсно име, српска војска ослободила је Будву од вјековне доминације странских сила; 22. новембра 1944. године борци народно-ослободилачке војске ослободили су Будву од окупатора; прије 117 година, 11. новембра 1878. године стигла је у Будву тујна вијест да је Јубиша умро у Бечу.

Треба ли "домом" приликом износити податке из његовог животописа, давати оцјене о његовом дјelu, понављати оног што је већ много пута речено и написано? Да ли је вео заборав пао на Јубишу у његовом родном крају, колико га стварно познајемо и колико користимо његово огромно политичко искуство, знање, мудрост, поштение и вјештину у руковођењу пословима. Ујвјерен сам да ће нам свако ново чitanje Јубиши помоћи да боље схватимо вријеме у коме живимо, да познајемо и поштујемо традицију боље чувања културну баштину, држимо се вјере праћедовске, јер без ослонца на прошlost не можемо сигурно корачати напријед.

Подsetjimo се на неке податке из Стефановог живота. Рођен је у Будви 24. фебруара 1822. године. Јединац у мајке, Стефан је био расputan i проширењем, приспјио четрнастој години није знао готово ни азбуке, јер у то вријeme у родном граду није било уредне школе, а ону која је била Стефан је мало или нимало походио - написао је у Животопису. Природно обдарен - попут Вука, Доситеја, Његоша - самоук, не-престаним радом, стекао је широко образовање. Политичку афирмацију стиче на Бокешкој скupштини 1848. године када су представници свих општина одбили позив Хрватског сabora da се Boka ujedini sa Hrvatskom. Na izborima 1861. godine Bokelja ga bira na predsjednika Sabora na šest godina. Sabor ga bira za poslaničku u Beču.

Лубишина је заступајући у Котору установљена посебна православна епархија и изузета из надлежности дalmatinske eparhijske, што је било у складу са њеном традицијом и повезаношћу са Црном Гором, што се у истom граду завела о државном трошку velika gimnazija srpskim naukovnim jezikom, што је Boka postala jedinstveni izborni okrug. Uvođenje hirilice u školama i štampanje hirilickih knjiga za nastavu bili su stalna Lubišina brigra. Његovim zauzimanjem odobrena su sredstva za izgradnju puta od Kotora do crnogorske granične, obnovljene su manastiri u Savinji i Podlažtu, izgrađeno pristanište u Kastel-Lašti (Petrovcu) i mnoge druge stvari. Uz Lubišino zalađanje došlo je do posjetе цара Franja Josipa I Dalmaciji i Boki 1875. godine. Pred ulazak u staru grad Žar je rekao: Ovo je prvi Žar koji posjeđuje ovaj grad.

- Не, Ваше величанство, Будву је први посетио српски цар Душан, узвратио је Јубиши.

Raspisao u Narodnoj stranci izazvan, поред осталог, и промјенom Јубишином става око присједињења Далмације Хрватској, послије увођења дуализма, створио му је много противнике. Врхунац те подвојености и оптуživanja izražen je na izborima 1870. godine. Јубиши је na tim izborima izabran u redovnom postupku glasana u Boki, ali mu "Sabor nije želio verifikovati mandat. Tom prilikom u Saboru je održan čuvan говор као одговор svojim protivnicima: Ja znam da vi meni ne trpit, jer sam Srb pravoslavne vjere - a zatvučlio je Јубиши.

Kao pisac Јубиши се prvo ogledao u publitsističkih kojima je tijseno povezana sa njegovom političkom djelatnošću. On je, u stvarni, privi publitsista i novinar sa prostora Crne Gore. U brojnim potpisanim i nepotpisanim članicima, raspravama, objavljenim govorima, interpellacijama, polemikama i drugim

raspoloženim činima, Јубиши је na tim izborima izabran u redovnom postupku glasana u Boki, ali mu "Sabor nije želio verifikovati mandat. Tom prilikom u Saboru je održan čuvan говор као odgovor svojim protivnicima: Ja znam da vi meni ne trpit, jer sam Srb pravoslavne vjere - a zatvučlio je Јубиши.

Boraveći na Cetinju gdje je prisustvovao zavaldičevu brata uoči godišnjeg sabora, kada su mu učinili predsjednikom, pričavao je o svom usponu u političkoj oblicu i da stvorio nesaborane likove preko kojih je slijekovito prikazao parizarskih životnih značajaka, njegovu običaju i borbu. Zbog svega toga je i s pravom nazvan Његоš u prozici.

Boraveći na Cetinju gdje je prisustvovao zavaldičevu brata uoči godišnjeg sabora, kada su mu učinili predsjednikom, pričavao je o svom usponu u političkoj oblicu i da stvorio nesaborane likove preko kojih je slijekovito prikazao parizarskih životnih značajaka, njegovu običaju i borbu. Zbog svega toga je i s pravom nazvan Његоš u prozici.

Oprashaujući se u imenu srpskih pjesnika sa njim, Lazar Kostić je nad otvorenim programom izgovorio riječi koje su ostale kao jedan od najčešćih pisanih spomenika:

- Стјепане Митрове Јубиши, изabraniče srpskog luga Boke Kotorske, koja ti je samo sobom izabranica sve ljepote i drevote prirode, kao da je ponikla iz poljuba vremenskog krša morskom valom!

Koliko je Stevan Mitrov u tome uspio najbolje svjedočiti njegova djela koja po poznavanju i ljepoti narodnog jezika i po umjetničkim kvalitetima predstavljaju značajnu ostvareriju u našoj kњижevnosti. Priopovijedac Kajoš Makedonović smatra se jednim od najboljih naših priopovijedaka. Јубиши je uspio da našim motivima koje je obrađivaо da svoj umjetnički oblik i da stvoriti nesaborane likove preko kojih je slijekovito prikazao parizarskih životnih značajaka, njegovu običaju i borbu. Zbog svega toga je i s pravom nazvan Њegoš u prozici.

Njegosi ti još ostavili na radu dok su god u njega tvoja priča, dok se god srpski podmladak bude dobio na gudimlju vile Vuka Dojčevića. Ti sam vratiti istrošenu luku tvojeg neistrušenog duha majča zemlja, kao što se ostavlja mastilo i pero kad je knjiga ispisana, a listovima knjige bijeli idu od ruke do ruke, a riječi joj lete od ustva do ustva, od srca do srca, dok je mu učinio slijekovito prikazati parizarskih životnih značajaka, njegovu običaju i borbu. Zbog svega toga je i s pravom nazvan Њegoš u prozici.

Ako je iko to si ti mogu ispuštiti dušu u vjeri da neće biti našao prihvatanje u tvojoj knjizi, ti neće živjeti u našem u gradu, dok je svieta i vijek.

Vječna ti pamjat.

МОДЕРНА ГАЛЕРИЈА

ЖЕНЕ СЛИКАРИ

Ovogodišnju likovnu сезону budvanska Модерна галерија завршава изложбом сликарки из Подгорице јер се у овом црногорском граду налази највећи број жена - сликарки, а не треба занемарити да је ту и средиште УПЦУГ.

Dva desetacka tri umjetnice припадају поднебљу које је дало савременом сликарству велике сликарke, али исто тако припадају простору који у историји уметности до сада није забиљежио ни једно велико име жене сликарke. Отуда се наиме и питање да ли је лакше опстати и наставити традицију једне Надежде или Зоре Петровић, Бете Вукановић или Милене Павловић Бариле или се тек треба доказати и за коју деценцију бити "она прва".

Radi потпуније представе о времену, простору и вриједностима жељelim smo da pokazujem što već raznorsnost različitih pravaca i tendencija koje nošu njihovo djelo. Zato se susrećemo sa težnjom da svaka od njih idecijom putem sопствenim путем да uđe u vlastiti dom. Mištoš različitih stilova, raznolikosti motiva, tema i tehniku na izloženim djelima pokazuju aktuelnu streljanju u mnogim časopisima, prethstavljaju se njegovem.

Прије упознавања са овим изложбом, првим уједињеним сајамом у Бијељини, у којем су учествовале и друге жене сликарke, али и млађе жене, које су већ имале прилике да upoznaju se sa njima. Među njima su bile Štefana Češović, Milena Mišović, Anđela Šćepanović i Sanja Bulačević. Njihova djela zrače iskrenom stvaralačkom snagom, a učinkom prikazujući žensku slobodu i žensku snagu.

Код njih je učinkujuće tajanstvo da se prevaži u žensku slobodu i žensku snagu.

Изложба је učinkujuće tajanstvo da se prevaži u žensku slobodu i žensku snagu.

Изложба је učinkujuće tajanstvo da se prevaži u žensku slobodu i žensku snagu.

Изложба је učinkujuće tajanstvo da se prevaži u žensku slobodu i žensku snagu.

Изложба је učinkujuće tajanstvo da se prevaži u žensku slobodu i žensku snagu.

Изложба је učinkujuće tajanstvo da se prevaži u žensku slobodu i žensku snagu.

Изложба је učinkujuće tajanstvo da se prevaži u žensku slobodu i žensku snagu.

ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА

УСКЛАЂИВАЊЕ ЗАКОНА

Од 23. до 25. новембра, у хотелу „Краљичина плажа” у Милочеру одржан је састанак шеснаесточлане комисије Савезне владе за усклађивање савезног казненог законодавства са Уставом Савезне Републике Југославије, чијим је радом предсједавао савезни министар за законодавство и потпредсједник Владе Урош Кликовић.

Основни задатак тродневног рада комисије био је разматрање и допуна радног текста предлога Закона о измјенама и допунама Закона о кривичном поступку, а главни разлог за доношење овог закона јесте тај, што је до сада важећи Закон о кривичном поступку донијет децембра 1976. године, па многе његове одредбе нијесу биле усклађене са Уставом Савезне Републике Југославије од 27. априла 1992. године. Управо их тих разлога, комисији савезне владе, радила је на усклађивању Закона са Уставом, одређеним међународним конвенцијама и достигнућима науке и праксе из ове области.

По ријечима Урошта Кликовца, урађен је важан посао, јер је Закон о кривичном поступку веома сложен и обиман, али и веома значајан за рад свих органа који се баве откривањем извршилаца кривичних дјела, њиховим гоњењем и пресуђивањем.

Предлог комисије, тј. Савезног министарства правде, размотрите Савезна влада, док би коначна верзија била усвојена на сједници Савезне скупштине, најкасније до 31. децембра ове године.

КАКО ДО „ГАТ-А”

У хотелу „Краљичина плажа“ у Милочеру, савезни министар за трговину **Борко Ширадовић** са сарадницима и министаром трговине **Влади Црној Горо** године, регистрован раст малопродајних цијена од 94 процен-та, што значи да смо дотакли инфлацију од 100%, рекао је Ширадовић.

Душко Лалићевић, разговарали су почетком децембра са једним бројем директора трговинских предузећа наше републике о актуелној ситуацији у трговини након укидања међународних санкција према нашој земљи.

Програм економске стабилизације, рекао је он, био је неминовност и са њим је већ учинено доста, јер је прије свега утицао сређивању стављања на монетарном плану. Из њега је произишла и одлука о укидању посеб-
30

На састанку је извршена размјена мишљења о питањима садашњег стања у унутрашњој и спољњој трговини као и Програму 2, гувернера Народне банке Југославије Драгослава Аврамовића.

Но подстицаји извоза су дати и обавезног одвајња од 20% од девизног прилива. Програм је иницирао и неколико правца дјеловања, нарочито када је упитању власничка трансформација и посебно на либерализацију увоза и извоза.

Говорећи о Аврамовићевом програму, савезни министар за трговину Ђорђе Ширадовић је рекао, да је до програма морало доћи, јер наша економија није имала жељеним током, а забиљежен је драстичан пад извоза у спољној трговини и остварен дефицит у платном билансу за 10 мјесеци у износу од 840 милиона долара. Ни политика цијена није била добра, па је за десет мјесеци на нивоу Југославије регистрован раст цијена индустријских производа од 84 одсто, или 61 одсто мјесечно. Такође је за десет мјесеци ове

Говорећи о што скоријем учењу из Југославије у свјетско тржиште, министар за трговину у Влади Црне Горе Душко Лалићевић је рекао, да је неопходно конституисати ефикасну, агресивну и рационалну спољнотрговинску мрежу. У овом моменту, рекао је Лалићевић, није реално очекивати повратак СР Југославије у систем ранијег "ГАТ-а", а сада слободне трговинске организације, али је неопходно да Савезна влада интензивира потребне активности како би до тога што скорије дошло.

НАЈБОЉИ СУ – ПОБЛЕГЛИ

У Миљочеру је крајем новембра, у организацији Савезног министарства за развој и животну средину, одржан Међународни округли стручни симпозијум на тему „Миграција научника и стручњака“.

У циљу размјене искуства о националним програмима на ублажавању узрока и последица израженијег одласка научника и стручњака, а имајући у виду, да је очување научног потенцијала битан фактор укупног развоја земље, учесници окружог стола, представници влада и експерти из Бугарске, Мађарске, Јужне Кореје, Нигерије, Румуније, Руске Федерације, Украјине и Југославије су између осталих закључили, да је емиграција научника и стручњака изражена и карактеристична за земље у развоју и земље у транзицији које су биле сucoseне са прастарим политичким и економским промјенама.

Поштујући опште прихваћена начела слободе кретања, сагласно међународним нормама и неопходности међународне сарадње у области науке и технологије, учесници скупа су предложили да треба појачати мјере које ће водити до отклањању економских и свих других узро-ка који мотивишу одлазак научника и стручњака у иностранство. Тако-ђе треба, речено је, створити услове за повратак и активну интеграцију у привредни живот земље из које потичу.

Оцењено је да владе емиграционих земаља и њихови експерти, треба да учине напоре ка побољшању међусобне комуникације, размјене информација и акцијама везаним за миграције научника и стручњака.

СТАНДАРДНА МЕТОЛОЛОГИЈА

Од 18 до 22. децембра ове године у хотелу „Краљичина плажа“ у Милочеру одржан је Семинар на тему „Израда стандардне методологије пројектовања информационих система“. На овом семинару учествовало је двадесетак најбољих стручњака - информатичара Црне Горе из водећих институција, установа и предузећа, које су своје пословље компјутеризовали. Како нас је обавијестио представник организатора Републичког секретаријата за развој у Влади Црне Горе, **Зоран Вукчевић**, ово је била завршна фаза обуке дефинисане јединствене методологије, која ће се примјењивати, послиje објављивања у Службеном ли-

Служебном ли-

НОВИ НАЦИИ И ЧЕХОВИ ДАНИ

Напоменуто посље Дейтона, јужно од историје

ПРИЧЕ С ДРУГОГ КОЛОСЈЕКА

пише: Саво Грегорић

пише: Саво Грегорић

богами и наши хотелијери. Већ помало заборављени „Некерман“ (његово су име боље изговарале наше собарице у не тако давно вријеме, него недај Боже каквог свешта) закупио је близу 400 кревета у хотелима „Будванске ривијере“ и нешто више у Улцињу. Уговор је алтомански, што вальда значи необавезан сасвим, али ујвирише ме Марко и Иво да ће Њемаца на нашој обали бити већ льета наредног. Потом су и Аустријанци најавили долазак, па Чеси мало више, Пољаци и Руси, а за Енглезима се још трага. Они су помало комотни па знају где ће на одмор двије године унапријед. Но, било како било имаћемо туристе странце, странце умјенике на будванској Цитадели, странце на бродовима у Бару и Бијелој. Странце којима се и ја – да ме ко не би криво читао – заиста радујем јер треба да нам донесу прво мало боли, а потом и солидан живот.

ку, ту недавно, умрла су два човјека – за које сам био на извјестan начин лично везан. Онај старији, у извјесном смјесту сродства, проживио је само четири године мање од вијека. Био је момчић када је краљ Николу посматрао уживо, са санкције је чуо и добро знао шта значе, али за њих није марио. Само зато што му за све те силне дешење није требало тржиште осим оближњег, што није носио увозне ципеле и јакне (мада је „метаксу“ пробао када су му сви земљаци знали само за вино и ракију) што је једино с имања свог плодове видио. Бильне и животијске, оно што се највише и тражи у продавницама, а и увози, јер као мој драги сродник многи нису вољели крамп, колица, рало, прут... Једва да се руковао са педесетек људи у животу, а веома је добро знао како то свијет живи, свађа се, воли и мрзи. Док је

Писао сам ја у својим "Ново-стима" више о тим уговорима, најавама и обећањима, него о томе колико смо спремни да дочекамо толики свијет. Јесте да су санкције дуго трајале, да смо се имали када припремити за дан "Д", али нешто ме је страх да не испадне опет — санкције су криве, нисмо имали креча, фалило је греда, опека... Но, времена има, воље још више, па не треба баш свуда тражити лдаку у јајету.

тражаки длаку у јајету.

Некако ових дана ја сам пошао код оних који траже нешто друго, или прво, ако ћемо по важности свакој. Зоран Кљајић из Института за биологију мора из Котора, куће у којој сједи једанаест доктора наука а за коју и многи Которани не знају да постоји, заједно са својим сарадницима на путу је да пронађе лијен против сиде, која, ето, више на нашу срећу мори свијет него нас, леукемије, али и других врста рака. Једињење аварол, како су ми стручно објаснили, а ја се трудио да схватим и вјерно пренесем у ексклузивном јављању за мој лист, издвојено је из најобичнијег морског сунђера, који расте у подморју Боке као мали пелин по брдима њеним. Оно има антиканцерогено и антивирусно

дјељују се и већ су љекови пра-
вљени на бази његовој прошли
прву фазу клиничке обраде.
Али, авај, као некако и много
тога другог нашег – домаћи
фармацеути се не јављају ни Зо-
рану ни Институту, али чине то
они из свијета (свијет је, пошто
ту ријеч често употребљавам, сав
онај народ ван мојег). Јави-
ла се и Панићева ICN и ако буде
срће да се епохални меди-
камент пронађе, а увјеравања
стручњака су велика, други ће
патентирати лијек. Но, одужио
сам – зашто бисмо се коначно

И за крај, како то новинари

ДУХОВНИ ЦЕНТАР СВЕТИ СТЕВАН ШТИЉАНОВИЋ

- * ОСВЕЋЕЊЕ СЛИВСКЕ ИКОНЕ
- * КАНДИЈА И КАДИОНИЦЕ
- * СВИЈЕТЬС ДО ПРАВОГ ВОСКА
- * МАНСТИРСКИ ПРОИЗВОДИ

БУДВА, СТАРИ ГРАД, НИКОЛАС МАНИЋАНИНА 5

Ридно вријасне од 9 до 12 и од 16 до 20
секунд најчвршти и признатији

UGOSTITELJSKO TURISTIČKO TRGOVINSKO PREDUZEĆE
85310 BUDVA Mainski put 17

Hotel "Loza" u Budvi,
B kat. sa restoranom
"Pod lozom" i baštom

centrala: 52-667
52-668
 recepcija: 52-963
 komerc.: 52-967
Fax: 51-667

Linaco
EXPORT - IMPORT s p. o.

85310 Budva, ul. Mediteranska 7, Yugoslavia
Tel. 086 51 513, Fax: 086 51 175

TRGOVINA NA VELIKO I MALO
UVOD SIROVE KAFE

PRODAVNICA MJEŠOVITE ROBE
U NOVOM TRŽNOM CENTRU KOD SEMAFORA U BUDVI

BANEX

proizvodnja, export-import, inženjering, turizam i usluge

"MONTENEGROTURIST"
BUDVA

DIONIČARSKO DRUŠTVO U MJEŠOVITOJ SVOJINI
Trg Sunca broj 2

TURIZAM I UGOSTITELJSTVO
AGENCIJSKO POSLOVANJE
FINANSIJSKI KONSALTING
TRGOVINA NA VELIKO I MALO
ZASTUPANJE I KOMISIONI POSLOVI
VĒLEPRODAJA I MALOPRODAJA
ALKOHOLNIH I BEZALKOHOLNIH
PIĆA IZ PROGRAMA "TREBJESA",
COCA COLA, AGROKOMBINAT "13 JUL",
"RUBIN", "TAKOVO", "HANI" I DR.

TELEFONI:

51-008, 51-708; direktor Preduzeća
52-930, 51-936; Veleprodaja
52-871; Maloprodaja
51-954; Pravni poslovi
51-290; Finansije

RESTORAN "GRBALJ"

Trg Sunca bb Budva Tel. 41-564, 51-344, 52-300

**SVI DOMAĆI SPECIJALITETI,
KASTRADINA,
BAKALAR,
SVE VRSTE RIBE,
JAGNJEĆE PEČENJE,
ROŠTILJ,
GOTOVA JELA ...**

**SCI
BUDVA**

**SHOP
COMMERCE
INTERNATIONAL**

SALONI NAMJEŠTAJA BUDVA

85310 BUDVA, Jadranski sajam b.b.
Tel.: 086/52-732; Tel/Fax: 086/52-819
Tržni centar Budva Tel. 086/51-883

- maloprodaja
- veliko prodaja
- inženjering
- usluge

- prevoz robe trećim licima

Veliki izbor namještaja i roba za opremu domaćinstava i poslovnog prostora

SVE VRSTE GRAĐEVINSKIH POSLOVA
STANOVNI ZA TRŽIŠTE
REKONSTRUKCIJE I ADAPTACIJE

85310 BUDVA, Primorski bataljon 10, te./fax 086/52-790, tel. 51-764

**Villa BALKAN
Stari grad**

restoran i terasa
07 - 02

*
sva gotova jela, jela po narudžbini,
ribli specijaliteti i roštilj

*
sladoledi, voćne salate, kipovi,
kolači

*
U VILI "BALKAN"
NAJJEFTINJI NA BALKANU!
DODITE I UVJERITE SE!

P.R. "HATTRICK"

Telefon 086/51-802

КЊАЗ МИЛОШ
БУКОВИЧКА Бања - АРАНЂЕЛОВАЦ
ПРЕДСТАВНИШТВО БУДВА

МИНЕРАЛНА ВОДА, СОКОВИ

ПИЋА ДРУГИХ ПРОИЗВОЂАЧА

ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР УЛАСТИВИ ГРБАЉСКОЈ

ТЕЛ. 51-297
ТЕЛ. ФАКС 52-518

ДИСКОНТУ БУДВИ, ЦДС ПОДКОШЉУН

ТЕЛ. 52-378

ИЗ СТРУЧНОГ УГЛА

ГРИП ANTE PORTAS

И ПОРЕД чињенице, да је Будва и њена околина позната по изузетно пријатној медитеранској клими, са просјечном годишњом температуром око 16 степени и одсуством хладних вјетрова, ипак су инфекције горњих дисајних путева водеће оболење и чест узрок одлaska код љекара и дјеце и одраслих.

Људска раса универзално је осјетљива на вирусне инфекције, које заиста имају сезонски карактер и расхлађивање организма има значајну улогу, јер смањује локалну отпорност доводећи до активирања вируса који затим утира пут бактеријској инфекцији.

И док већина вирусних инфекција горњих дисајних путева пролази релативно брзо и без посљедица, вирус грипа (нарочито неки типови) јер их има више, могу изазвати врло тешку болест која може да буде и фатална.

За грип се знало веома давно, али велике, описане, епидемије 1890. 1918. и 1919. године биле су толико тешке да су као куга опустиле неке крајеве.

Старијим људима још је позната „шпанјолска“ грозница која је и у нашим крајевима харала крајем првог свјетског рата и однијела у свијету око 20 милиона живота.

Тек касније се сазнало да то није била никаква грозница него грип који је због компликација био фаталан за старије људе и дјецу, али је било умирања и у најбољим годинама.

Узрочник грипа „A“, тек је први пут откријен 1933. године, а грип „B“ 1940. године. Изоловани узрочници верификовани су као вируси.

Касније је изоловано још неколико типова вируса грипа, али је значајно да прележан један тип грипа не ствара отпорност на друге типове. То је и био разлог што се на ефикасну вакцину против грипа тако дugo чекало.

Велике епидемије изазване вирусом А грипа јављале су се обично у интервалима од 20 година. На срећу посљедња велика епидемија била је 1957. године. Грип типа Б јавља се чешће, обично сваке четврте године, али у посљедње вријeme и годишње или у мањим епидемијама и блажој форми.

Епидемије грипа трају обично 3 до 4 недеље, али се некада развију и на неколико мјесеци.

Преношење се врши преко инфективних капљица избачених из горњих дисајних органа који су уједно и улазни врата за продор вируса у организам.

Период од продора вируса у организам до појаве знакова болести је веома кратак од 1 до 2 дана.

Обично је почетак грипа нагао а знаци су неспецифични:

- језа или дрхтавица, температура и до 39 степени, па и више - главобоља, бол у мишићима, малаксалост, одсуство апетита.

Иритација носа са цурењем често је присутна, кашаљ, готово редован обично сув и непродуктиван.

Повишен температура обично траје 2 до 6 дана.

Знаци опоравка су обично: пад температуре, а на кон тога и остали знаци се постепено повлаче, али у тешким формама грипа, многи болесници, споро се опорављају и знаци исцрпљености и појачаног знојења могу трајати недељама.

Нажалост компликације грипа доста су честе.

Прва и најчешћа је упада плућа. Она се почне развијати четири до шест дана од почетка болести, али може трајати дуго.

У питању је секундарна бактеријска инфекција која од зависности од узрочника може трајати различито дуго.

Код старијих и болешљивих компликација су чешће и опасније. Посјета љекару код и најбезазленијих облика грипа који трају дуже од четири дана - обавезна је.

Права превенција грипа не постоји, али је врло значајно да савремена вакцина може доста поуздано спriječiti болест.

Вакцина је састављена од више типова вируса грипа који ослабљени унесени у организам покрећу механичко одбране и стварају заштиту већ седам дана послије давања. Врло је поуздана у периоду од 2 недеље до 2 мјесеца, а сматра се доста сигурно може помоћи и до годину дана. Наравно сваке године се мора поновити вакцинација.

Заштита ипак није потпуна и није сасвим сигурно да вакцинисане особе не могу оболjeti. Вакцина може имати и компликације, нарочито код дјеце.

Зато се она даје само старијим и хроничним болесницима код којих би појава болести могла бити фатална.

Специфичног лијека за лијечење грипа нема. Потребно је ипак ординирати антибиотике у случају било које ма и најближе компликације.

По правилу не треба их давати у самом почетку болести.

Лежање у постели у фази повишене температуре је обавезно.

Давање љекова против температуре неопходно је ако је она висока. За дјеце се не препоручује нити андолити аспирин, али их могу замјенити Бруфен или Парогал.

Потребно је узимати велике количине течности или чаја, средства против кашаља ако је кашаљ надражајан и средства за искашљавање, ако је кашаљ сув.

Употреба Ц витамина има оправдана - може се давати и у облику таблета или узимати исхраном: воћем уз свеже воћне сокове.

Исхрана мора бити лагана, углавном угљенохидратна, са мање масти. Самостално узимање антибиотика без контроле љекара може бити и опасно из више разлога.

Компликације треба лијечити под контролом љекара уз покушај изолације узрочника микробиолошком анализом.

Сликање плућа за старије може бити оправдано код сумње на упад, док је код дјеце свако излагanje Рентген зрачењу врло штетно и треба га користити само онда када другим методама нисмо у могућности да постavimo праву дијагнозу.

Изолација болесника од грипа практично је немогућа иако боравак болесног дјетета у дјечјем колективу, школи или вртићу, може бити узрок појаве експлозивне епидемије јер се болест у колективном боравку веома брзо шири.

Др Тадија Николић

СПЕЦИЈАЛИТЕТИ ПРИМОРСКЕ КУХИЊЕ припрема: кувар Војо Пићан

БАКАЛАР

БАКАЛАР ПОД САЧЕМ

НАЈПОЗНАТИЈА сушена риба, бакалар, долази из сјеверне Европе и ако није престар веома је укусан. Бакалар се код нас много користи и врло је омиљено јело. Кад се бакалар купује треба пазити да је пљоснат, бијеле боје (никако жуте), код ушији прозиран и да су му пераја окренута према горе. Малчи примјерци су укуснији. Суви бакалар треба да се мочи у врпу јер приликом куповине треба да буде тврд као дрво. Најбоље је бакалар прије спремања ставити у воду у коју смо додали мало пепела. Прије кувања опрати и добро истуши дрвеним батом. Пред крај кувања да би се отклонио неугодан мирис у воду ставити комад ужареног дрвног угља, који прије краја кувања треба одстранити из воде у којој се кува.

Овај стари начин кувања је поуздан а бакалар ће послије таквог кувања бити бијел и мек. Кажу да су наше старе домаћице бакалар кишали у кишницу која се кутила са тигала и кували на огњишту, на трипље или у бронзин на вериге. Ако бакалар треба спремити на бразину онда га умотајте у влажну крпу и запреците у врућ пепео. Оставите 30 минута и он ће тада бити мек и можете га брзо скувати.

Бакалар увијек солити при крају, а не треба га предуго кувати да не би отврдну.

Ово је вријеме кад се пуно припрема бакалар као посно јело и зато ево неколико рецепата. Уз то и два рецепта са свијским месом који су, такође, везани за ово вријеме.

РИЖА НА СУПУ ОД БАКАЛАРА

На један дециллитар уља пропржити двije главице ситно исјечених црног лука, додати 300 грама оправне риже и лагано мијешати дрвеним варјачом да рижа мало пожути. Доливати мало воде у којој се кувао бакалар, посолити, побиберити и додати једну кашику парадајз пиреа. Кувати док рижа не буде мекана. Посути ситним першуном и вруће послужити.

СУПА ОД БАКАЛАРА

За припрему овог јела (за осам особа) потребно је: вода у којој се кувао бакалар, 1,5 дециллитар маслиног уља, једна главица црног лука, једна кашика парадајз пиреа, једна везица петрусина, 200 грама риже, један лимун, два дециллита бијelog вина, један лист ловорике, со и бибер по укусу.

Начин припреме: на заједничком уљу пропржити ситно исјечени црни лук и додајићи ловоров лист, ситно исјечени чешњак и парадајз пире. Промијешајте, додајићи рижу и ситно исјечени петрусин, мијешајте 5-8 минута, налијите вино и затим доловите мало воду у којој се кувао бакалар. Посуите и побиберите по укусу, додајићи сок од лимуна и пазите да вам се рижа не прекува. Послужите вруће јер је то врло битно. Приликом сервирања супу од бакалара можете по укусу посuti ситним петрусином.

БАКАЛАР СА ПОРИМ ЛУКОМ

Пори лук очистите, оприте и нарежите на комадиће, бакалар омекшајте тучењем и нарежите на комадиће. На уље издinstajte пори лук, додајићи кромпир изрезан на кришке и бакалар посолите, побиберите, налијите доста воде и лагано кувате око један сок од омекша, а маса постаје компактна.

САЛАТА ОД БАКАЛАРА

Скуvани и очишћени бакалар што више измрвите, посолите, побиберите, додајићи ситно исјечени чешњак, сок од лимуна и першун. Код ушији прозирати, додајићи кромпир изрезан на кришке и бакалар посолите, побиберите, налијите доста воде и лагано кувате око један сок од омекша, а маса постаје компактна.

Бакалар се опрећи, додајићи сок од лимуна и першуна, побиберите, додајићи кромпир изрезан на кришке и бакалар посолите, побиберите, налијите доста воде и лагано кувате око један сок од омекша, а маса постаје компактна.

БАКАЛАР КУВАН У МЛИЈЕКУ

Бакалар се мочи и опрећи,

напала скуvати, додајићи

сливово вино и

посути ситним

петрусином, побиберите

и додајићи

сливово вино и

посути ситним

петрусином, побиберите

и додајићи

сливово вино и

посути ситним

петрусином, побиберите

и додајићи

сливово вино и

посути ситним

петрусином, побиберите

и додајићи

сливово вино и

посути ситним

петрусином, побиберите

и додајићи

сливово вино и

посути ситним

петрусином, побиберите

и додајићи

сливово вино и

посути ситним

петрусином, побиберите

и додајићи

сливово вино и

посути ситним

петрусином, побиберите

и додајићи

сливово вино и

НОВЕ КЊИГЕ

ТРАДИЦИЈА У
МОДЕРНОМ РУХУ

● Мила Стефановић: Невеста у свадбеном кругу.

Октоих, Подгорица, 1995.

У Слопен-дому „Правена комуна“ 22. новембра је представљена књига **Миле Медитовић - Стефановић**, Невесте у свадбеном кругу, која представља модерну, мултидисциплинарну обраду паштровске свадбе. Односно, како стоји у прологу књиге: У вечном дијалогу између мушкарца и жене, захваљујући коме настајемо и постојимо, преломљен је кроз женску призму тренутак свадбеног обреда и песме у Паштровском приморју.

Таја живота кроз протицање времена и циклично сменјивање, од бујања до замирања, формира круг. Живот у кругу отвара да припадници патријархалног поднебља кроз

лирске свадбене песме показују везаност за најдубље слојеве свести, начин мишљења и живљења. Тај круг је младин венац, прстен, јабука, дуња, наранџа, свадбени хлеб, свадбено коло, појавијена златна жица, путања свадбене поворке (сватови се никада не враћају истим путем којим су кренули из младожењине куће ка невестији). У тој митологији круга, чије је средиште мушкарца, жена је неопходна као чинилац његове довршености.

Мила Медитовић - Стефановић је рођена у Подгорици, а дјетињство и школске дане је провела у приморским мјестима. Гимназију је завршила у Подгорици, а југословенску и оп-

Б.М.Станишић

ГОЈКО БОЖОВИЋ

СВАДБЕНА
ЛИРИКА

У књизи Невеста у свадбеном кругу **Мила Стефановић** се бави једном темом која је по свему традиционална, али јој приступа из угла једне сасвим модерне књижевне теорије. На другој страни, она тој сасвим модерној књижевној теорији пријежда и поставке неких већ одавно познатих теоријских правца као што је, рецимо, руски формализам, и, прије свега, Бахтинови ставови о дијалогичности и амбивалентности сваког посла. И управо ће се та срећна склоност ауторке га спаја оно што је наизглед неспориво, и оно што је наизглед различито и супротстављено, показати веома продуктивно. Зато ћемо у књизи Невеста у свадбеном кругу добити једно сасвим комплетентно тумачење, целивите и ново читање једног помало запостављеног дела не само књижевне традиције, док преовлађујући теоријски модели модерне књижевне теорије и уопште сваке теорије своју валидност доказује не читањем књижевне савремености, него пре свега читањем књижевне традиције. Па тако, рецимо, водећи деконструкционисти читају углавном романтичаре, док теоретичари новог историзма углавном се не крећу даље од Шекспира. Код нас постоји једна мало чудна склоност да се све што је старије од овог века, или од половине овог века, запоставља у књижевно-историјском и књижевно-теторијском смислу. **Мила Стефановић** је кренула другачијим путем и она је показала да све оно што је вредно у традицији, не само у књижевној него у традицији уопште, све дакле оно што је изабрано, може да представља живо језгро и вредан предмет наше читалачке или интерпретативне пажње. У самој средиштима своје пажње **Мила Стефановић** је у књизи Невеста у свадбеном кругу довела паштровску свадбу као један занимљив културни феномен и оно што на посебан начин из паштровске свадбе проистиче, а то јесте свадбена лирика. Као грађа од које пољази у овој књизи **Мила Стефановић** се служи пре свега првом књигом Вукових сабраних песама. То су оне спрске народне пејсме које Каракић означава пре свега термином различите женске песме и које је он означио оном синтагмом да их је скupio у горњем приморју, где још и сада сједи Вук Врчевић који му је, како каже он, прешавши из Риснице у Будву доставио не само те занимљиве песме, него га је снабдео и многим другим драгоценним етнографским благом. Друга два важна извора за ову студију јесу спис Дионисија Миковића Паштровска свадба објављен у „Босанској вили“ која је излазила у Сарајеву и која је заједно са „Српским књижевним гласником“ вероватно најбољи часопис који смо икад уопште имали, и антропо-географска студија Јована Вукмановића о Паштровићима. Полазећи од три извора која су сваки на свој начин традиционални и не предста-

вљају (или се не служе макар у данашњем строго узев смислу) значајну темију новост, али у сваком смислу и у сваком случају, представљају важна полазишта, оно без чега се не може кретати у нова читања, у нове интерпретације. **Мила Стефановић** је дошла до врло занимљивих искустава феминолошког приступа. Наиме, она је дошла до закључка да свадбена лирика која проистиче из поменуте грађе и која проистиче из паштровске свадбе као културног феномена, настаје у тој динамичкој интернацији између контекста и самог текста. Контекст у којем настаје текст је, с једне стране, опредијељен патријархалном културом која долази ван приморја, из континенталног залеђа, док је с друге стране обележен медитеранско-левантинским утицајем. У таквом контексту који је дакле сам пројект разните утицајима настаје текст који по самој природи увек покушава да измакне кодекс који контекст успоставља. А сам кодекс био осавремењен или традиционалан, био овакав или онакав, представља склоп низа забрана које се супротстављају на овај или онај начин, мање или више драматично природи самога текста. **Мила Стефановић** на примеру сватовске лирике у паштровском крају показује у којој мери текст тих сватовских лирских песама, с једне стране, дефектује ту идеологију женске пасивности, у којој једини нам је доћарава елементе пасивизације женског и поетике женства у поезији и у којој мери, с друге стране, тај текст супротстављајући се патријархалном концепту покушава да надокади и да се супротстави доминантном мушким моделу. То тумачење је врло занимљиво, у сваком случају динамично и изложено је онако, како би старија критика рекла, јасно, пре-гледно и разумљиво. Зато се у овај у сваком случају интердисциплинарна студија **Миле Стефановић** може не само сматрати занимљивим новим читањем, не само корисним приручником или подсјетником о обичајима који су помало заборављени, не само важним доприносом феминолошкој теорији и уопште књижевном истраживању, већ она може да буде предмет занимања широке публике, оне публике коју пре свега занима не само тема, колико начин на који је та тема обраћена. И управо, и једни и други читаоци, и они читаоци који полазе од значаја теме и они читаоци који полазе од начина на који је тема реторизована, свешиће се у истом закључку - књига **Миле Стефановић** је, дакле, не само за наше прилике ново књижевно-теоријско истраживање, она је важан антрополошки приручник, она нам доноси низ нових, занимљивих, етнографских и етнолошких решења она има продуктиван фолклористички и етнографски интерес. То ме наводи да вам ову књигу препоручим за пажњу, за читање и за препричавање.

ПЕТАР ПЕРОВИЋ

ЗДРУЖИВАЊА И
ДАРИВАЊА

Тема књиге „Невеста у свадбеном кругу“ јесте свадба како стоји у наслову, али је ипак главна тема ове књиге невеста, жена, виђена кроз, да кажем, поглед једне модерне, еманципације, хребре и одважне жене. Веома, веома различите од оне жене која је главна тема њене књиге.

Питање је зашто је тема баш свадба. **Мила Стефановић** је направила, додуше, онако више уступи него намјерно, неке врло значајне паралеле. Свадба није нешто што се само чини на плану друштва као начин здружија мушкарца и жене, него је то једна симболичка и радња и представљања која се може читати у релацијама небо-земља, топло-хладно, љето-зима, свијетло-тамно... затим ви можете да видите да се на плану саме особе лијева и десна маждана хемисфера понашају управо као мушки и женски, затим да се различите врсте ума тако понашају. Имате аналитички ум, или интелект, и имате синтетички ум, или квацију, који ако се здружију омогућавају људском креативност. Тамо где је то не догађа тамо нема креативности. Да се у Паштровићима није баш много сртно здружило, као што се ни данас много често не догађа, казује се и у овој књизи, па најчешће да је ритуал свадбе кроз јаки временски период остао непромињен. Имајмо ову слику, ову представу свадбе или вјенčавања и у домену власти, имамо у домену политике, имамо у домену културе... Додуше, једна велика цивилизација, каква је кинеска, имала је много раскошније видење ове теме с тим што тамо није било ове строге непрекошивости разлика између та-козваног позитивног и такозваног негативног, односно мушких, односно женских, небеских, односно земаљских. Тамо је био могућ прелаз, могућа је била замјена са много, много прелаза, и, значи, није морала бити оволовика искључивост као што је била у нашој традицији. Ову књигу сам доживио као неку врсту завршетка ове наше традиције о којој говори **Јер**. Онога момента када се једна традиција ишчита, када се једна традиција у великој мјери одгонети, онда, на неки начин, то је скоро готова, скоро завршена ствар. Ја, искрено речено, не желим, него, напротив, радујем се што је то тако.

Ово има приличне паралеле са неким нашим модерним истраживањима. Речимо, у психо-терапеутском поступку онога момента кад се освијесте мотиви који узрокују неке сметње ви тога момента заправо и поништавате њихов утицај. Дакле, сву ону тврдоћу, све оно што је у старој традицији дошло вриједе да се могу без жаљења освијестити садржације те наше традиције, те наше старе и не баш много развијене културе, иако нам то можда мало вриједа самопоштовање. Но, може да настјеш да ни други нијесу били много испред нас.

Нарочито важно у овој књизи је једно веома фино запажање наше ауторке о томе од каквог је значаја била обавеза узајамног даривања. У свему овоме што је тема књиге ви стално можете да видите једно фино вагање и у свему томе настојала се остварити једна праведност, једна равнотежа. Међутим, нисам сигуран да је ауторка запазила, нити да су људи кроз друго вриједе уопште обратили пажњу на суштину тог дијела обрасца понашања. Ево зашто то кажем. Питао сам, колико прошле године, врло учене људе, чак и мислили да су неки били и професори универзитета, зашто смо се ми већерас сурсели. Добио сам одговоре који нијесу били баш на нивоу, нити титула људи, нити, вјероватно, њихов интерес да се најбоље препоруче. Међутим, у овој књизи, ако чitate између дарови.

Људи треба да се сусреју, да би могли размијењивати оно најбоље што јесу, оно најбоље што знају. Оно најбоље што осјећају, оно најбоље што могу да ураде једни за друге, и оно што имају. Ако бисмо се понашали тако као што казује ова обичајна одредба, онда би сваки људски сусрет био дивна прилика да напредујемо у сваком људском смислу. Пронашавши од једног до другог краја улице били бисмо смо за кратко вриједијем јако обогаћени. То подразумијева једну другу врсту храбрости од оне о којој се у овој књизи говори. Много се у књизи хвали патријархална храброст, честитост, поштовање, борбеност... Међутим, чак и свадбене поворке су у ствари, малтене, ратничке формације. Оне, додуше, у мирнодопско доба само глуме ратништво, носе оружје и користе га ником не пријетећи. Али, то није храброст да се уђе у ново, у непознато, то је храброст против других људи. То је, очигледно, значи, некакав осврт на вриједе када је заиста човјек човјек био вук и када је та врста храбости била оно што се очекivalo од свих, нарочито од мушкарца који су имали обавезу да штите, да браните, па и зајажу наравно и сопствени живот. Међутим, данас се тражи једна друга врста храбости и ратници ће заиста, саглави се то или не њима, морати да науче како је један новинар скоро рече на телевизiji, да сада, да граде, и да буду креативни. Мораће, дакле, да промјени оно што се каже просто – систем вриједности.

Још једна ствар била ми је много занимљива читајући ову књигу. А то је једно освјеђење, јер није само ријеч начин да се пренесе информација, односно знање. Свадбени ритуал, а то је заправо тема ове књиге, је начин како се несвесном могу пренести драгоценоста знања, односно информације и утицај од једних људи на друге. И кртња, и глас, и игра, и оно што је дато као слика, и оно што је у начину коришћења такозваних симболичких предмета, све то преноси знање младима за поуку, а старима за подсећање. А пошто се свадбе догађају релативно често, стари могу да се подсећеју оно што су евентуално заборавили и испустили, а млади да све боље утврђују. Тако да је сваки од тих свадбених догађаја био нова прилика да се ова веома раскошна лекција изнова учи. Кајем, не интелиектуално, него несвесним начином.

Ритуал претходи законима, претходи науци. Али то не значи да наука и закони искрпују ону вриједност коју ритуали садрже. Психотерапеут врло често и врло знатиљено истражују да ли човјек са проблемима има личних ритуала. То је прво што ће да потражи јер очигледно да се ради о неком подручју несвесног које може да узрокује неке сметње. Све у свему ова књига ме је на крају обрадovala time што је ауторка заправо сушта супротност жени онога типа о коме пише. То значи да смо ми данас живући људи на крају важења једне традиције која је могла и морала вјероватно да одиграва ову улогу коју знамо. Али, ми већ сада знамо да ова искључивост на континууму мушких и женских тема не стоји више тако, да нисмо више тако затворени као што су били наши претци који се чак нијесу смјели женити изван свога племена. Да не говоримо о неким другим стварима. На срећу такво вриједе је за нама. У том смислу ова књига она које занимаје подаци из наше прошlosti, мисли да ће бити богато на гради, а тумачење **Миле Стефановић** ће да их осоколи да подрже њено настојање. И да видимо пред собом жену равноправну мушкарцу, која једнако креативна као и он, и која као циљ свога живота жели расцртавање тог истог живота без спутности, без условљавања, без унутршњавања и без саможртвовања.

СРЕДЊА ШКОЛА „ДАНИЛО КИШ“

РАЧУНАРСКА УЧИОНИЦА

Захваљујући донаторима (Скупштине општине Будва, ЈП „Морско добро“, ДП „Јадрански сајам“ и ЈП „Регионални водовод“) почетком ове школске године средња школа „Данило Киш“ је опремила рачунарску учионицу. Школа сада има шест рачунара а настава се одвија у групама.

Поред редовне наставе за средњошколце на рачунарима с

ИЗ СТАРИХ БАУЛА

ДР САВО ВУКМАНОВИЋ

НИКОЛА СТ. ЉУБИША (2)

Од Сејмона Јаковљевића Надсона (1862-1887), великог у своје вријеме омиљеног и врло популарног пјесника, Љубиша је препјевао двије пјесме, идеалистичку „Идеал“ и другу безимену, која је пројекта горким песимизмом и историјерено високо социјалнохуманим осјећањима. За пјесника „живот није игра судбине бесмислене“ нити „гозба нехажне глупости, отров сумње, борбе свакодневне“, већ разумом он се високо пење:

„Дјено пламен вјечито се креће,
гђено човјек, круна међ' створења
над свијетом високо узгђеће.“

Уздигнут разумом и вођен идеалом, живот „лети над мном“ и „обара све урешене кумире“ који служе „праху ништавноме“. Он је једини који вјечно живо „изнад власти свјета сујетнога“, диван кумир, кога човјек њиви у љепоти духа пламенога“.

(„Идеал“) Друга пјесма Надсона је болна жалопојка о непрживљеној и несрћеној младости. То је дирљива и трагична историје једног тек насталог младог живота у коме наш пјесник открива и своју личност:

„Поколење наше не зна младост што је –
о њој оста прича за данашњи свијет.
Ум нашега доба рано отрова' је
моћи прве сile, први срца лит!“

Пјесник тутује што су злога ба и враг зацарили. Њега не прекиди бију јади, мукоти неизјесноти, нагриза пакост и идеалист музикант, који се руше и падају у драк. Стога, у знаку братства хуманости, позива и виче:

„На работу, браћо, порох не-
ка пада, и живо сјећање на некадашњу
љубав које наш пјесник не-
посредно споштова као свог
доживљаја.
На уху ми шаће тио, вож-
а по лицу њежно пали
кали подлост љубава тебе мас-
мије.“

„заogrнута прекрасним пјесничким руhom“. У пјеснико-вим елегичним и звонким стиховима има пуно жалости и туте, али и утјехе и бодрења да се не клоне и „душом не предају“. На kraju Љубиша још наводи да је његов професор Ламански, слависта, Надсона упоређивао са нашим Бранком Радичићем и да је према руском пјеснику и краљу Николи испјевао пјесму „Ja bих htio umrloj ljubavi u koju se ljubiša uživio kao da je njegova. Njemu kao bogoslovu život u petrogradskoj Duhovnoj akademiji i vjerske predrasude, koje su mu skuchavale samostalnost duha, svakako je bila bliska i historija glavnog ljudstva u Ljermontovom spjevu „Mizri“, mlađog iškunjenika, brđanina koji je pobjegozao iz manastira na slobodnu. U mlađom kuluđeru, gorštaku, koji svoju otacbinu zamišlja kao slobodnu i srećnu zemlju, on je vidio olicheće odvajnosti i energije i poziv na djelatnost i borbu. Љубиша je spjev ranu zavolio i prema njegovom označenju preveo ga prvi u srpskoj književnosti, kada je bio na nepunu godinu dana studija, a objavio pri završetku škole, na nepunu godinu dana poslije prepjeva istoga djela Okiče Gluščevića (1897). Svetog preveden na mnogim mjestima ne izostaje iz svih onih koja su poslije njega došli Gluščević, Dragutina Ilića, Nikole Baertolina, Blažka Vučićevića-Carapu i drugih. Po očjeni stručne kritike Žubuša je djelo dobro preveo, na nekim mjestima ga je skraćiva, ali nigrde nije ispuštao ničimao teksta, određujući riju i umjesto jambe, koji je u originalu, upotrijebio je troxe. Kao prevodilac, poslije Marka Brbića (Marinku), Jovana Baertolina i Savu Ratchete, koji su prije tega po nešto prenudili iz Ljermontova za crnogorsku javnost, on je da još jedno djelo velikog ruskog pjesnika.“

мојом руком што сам свио
косе њене прamen mali.“

(***)

Од руских пјесника Љубиша је још превео пјесму „Листини из дневника“ Александра Васиљевича Крупчика (рођен 1853), и поему Михаила Јурјевича Јермонтова (1814-1841). Обје потичу из 1897. године. У Крупчикову пјесми цјева се о једној умрлоj ljubavi u koju se Љубиша uživio kao da je njegova. Njemu kao bogoslovu život u petrogradskoj Duhovnoj akademiji i vjerske predrasude, koje su mu skuchavale samostalnost duha, svakako je bila bliska i historija glavnog ljudstva u Ljermontovom spjevu „Mizri“, mlađog iškunjenika, brđanina koji je pobjegozao iz manastira na slobodnu. U mlađom kuluđeru, gorštaku, koji svoju otacbinu zamišlja kao slobodnu i srećnu zemlju, on je vidio olicheće odvajnosti i energije i poziv na djelatnost i borbu. Љубиша je spjev ranu zavolio i prema njegovom označenju preveo ga prvi u srpskoj književnosti, kada je bio na nepunu godinu dana studija, a objavio pri završetku škole, na nepunu godinu dana poslije prepjeva istoga djela Okiče Gluščevića (1897). Svetog preveden na mnogim mjestima ne izostaje iz svih onih koja su poslije njega došli Gluščević, Dragutina Ilića, Nikole Baertolina, Blažka Vučićevića-Carapu i drugih. Po očjeni stručne kritike Žubuša je djelo dobro preveo, na nekim mjestima ga je skraćiva, ali nigrde nije ispuštao ničimao teksta, određujući riju i umjesto jambe, koji je u originalu, upotrijebio je troxe. Kao prevodilac, poslije Marka Brbića (Marinku), Jovana Baertolina i Savu Ratchete, koji su prije tega po nešto prenudili iz Ljermontova za crnogorsku javnost, on je da još jedno djelo velikog ruskog pjesnika.“

Министарство пољoprivrede примalo je molbe dobivovalaca-molioca i izdavalo rješenje na priznavanje prava dobivovalaca-nasleđnicima na prijem obveznica umjesto agrarne zemlje. Исплату обveznica dobivovalaca-nasleđnicima po rješenjima Ministarstva poljoprivrede vršilo je Ministarstvo finansija-Odjeljene državnih dugova i državnog kredita-Beograd, Налогом благајне Отсјека ратне штете бр. 32239 од 13. јуна 1940. послало је обveznici Пореској управи у Бар да их преда у депозит Среском суду у Бару од проведене оставинске расправе.

2. МИЦОР Тома МИТАР,

ПРИПРЕМИЛА:
ЉИЉАНА ЗЕНОВИЋ

(49)

ПРИПРЕМА: Mr МАРКО Ђ. ИВАНОВИЋ

ОБВЕЗНИЦЕ УМЈЕСТО ЗЕМЉЕ

• Из општина: будванске, паштровске и грбальске – (Извор: Архив Југославије-Београд, Фонд 70-Министарство финансија КЈ)

У недостатку аграрног земљишта које би се имало бесплатно давати ратним добivovalцима, на основу финансијског закона за 1938/39. и Закона о добровољцима из 1928., Министарски савјет Краљевине Југославије прописао је УРЕДБУ о издавању државних обveznica ратним добровољцима умјесто аграрне земље, са подручја некадашњих општина: Будве, Паштровића и Грбља, које су припадале бококоторском и барском срезу односно бановини Зетској. Општина паштровска припадала је срезу бококоторском (подручје Светог Стефана) и срезу барском (подручје Петроваца).

ОПШТИНА ПАШТРОВСКА (ПОДРУЧЈЕ ПЕТРОВЦА) – СРЕЗ БАРСКИ

1. МИЦОР Дара МИТАР, из Буљарице. Добровољачким увјерењем Министарства војске и морнарице Б.Д. бр. 23434/30 од 29. септембра 1930., признато му је право на пријем 50.000 динар. у 4% државних обveznica

ЈУТРА И ХВАТИ

Једно катастарско јутро има 1.600 квадратних хвата, или 6.754,6 квадратних метара (један квадратни хват је 3,596625 квадратних метара).

аграрне реформе у Петровграду, а на посједу града Бршћа добио је земљу у површини од 4 к.ј. и 1594 кв.хр. Будући да је Митар у Америци, то на исплату 50.000 динар. државних обveznica умјесто земље има право пуномоћнику Минзору Ђ. Станку, из Чуварице.

2. МИЦОР Тома МИТАР, из Буљарице. Добровољачким увјерењем Б.Д. бр. 26254/32 од 26. децембра 1932., признато му је право на пријем обveznica umjeto agrarne zemlje. Исплату обveznica dobivovalaca-nasleđnicima po rješenjima Ministarstva poljoprivrede vršilo je Ministarstvo finansija-Odjeljene državnih dugova i državnog kredita, izdavanjem kuponima: по 10000 din. од бр. 7472-7474 и по 5.000 din. од бр. 10857-10860.

3. ЦАМОЊА Ника Петар, из Буљарице. Својство добivovalaca борца признато му је право на пријем 4% државних обveznica umjeto agrarne zemlje у износу од 50.000 динар. у номиналној вриједности. Будући је Нико отишао у Аризону-Сјеверну Америку, то се исплате обveznica преноси на Зеновић Даринку из Крстца, коју је добivovala Нико овластио пуномоћјем потврђеним код Генералног конзула Краљевине Југославије у Чикагу под бр. 4503/40. Министарство finansija-Odjeljene državnih dugova и državnog kredita, а Налогом благајне Отсјека ратне штете бр. 32239 од 13. јуна 1940. послало је обveznici Пореској управи у Бар да их преда у депозит Среском суду у Бару од проведене оставинске расправе.

8. ЗЕНОВИЋ Ђура НИКО, из Крстца. Рјешењем Министарства војске и морнарице Б.Д. бр. 3535/35 од 18. априла 1935., признато му је право на пријем 4% државних обveznica umjeto agrarne zemlje у износу од 30.000 динар. у номиналној вриједности.

8. ЗЕНОВИЋ Ђура НИКО, из Крстца. Рјешењем Министарства војске и морнарице Б.Д. бр. 3535/35 од 18. априла 1935., признато му је право на пријем 4% државних обveznica umjeto agrarne zemlje у износу од 30.000 динар. у номиналној вриједности.

9. МЕДИГОВИЋ Марка ДАВИД, из Жуковице. Добровољачким увјерењем Министарства војске и морнарице Б.Д. бр. 10718/32 од 1. јуна 1932., Давиду је признато својство добivovalaca-borца.

Рјешењем Министарства poljoprivrede бр. 11845 од 10. јануара 1940., признаје му се право на пријем 4% државних обveznica umjeto agrarne zemlje у износу од 50.000 динар. у номиналној вриједности.

10. МЕДИГОВИЋ Марка ДАВИД, из Жуковице. Добровољачким увјерењем Министарства војске и морнарице Б.Д. бр. 10718/32 од 1. јуна 1932., Давиду је признато својство добivovalaca-borца.

Рјешењем Министарства poljoprivrede бр. 11845 од 10. јануара 1940., признаје му се право на пријем 4% државних обveznica umjeto agrarne zemlje у износу од 50.000 динар. у номиналној вриједности.

11. МЕДИГОВИЋ Марка ДАВИД, из Жуковице. Добровољачким увјерењем Министарства војске и морнарице Б.Д. бр. 10718/32 од 1. јуна 1932., Давиду је признато својство добivovalaca-borца.

Рјешењем Министарства poljoprivrede бр. 11845 од 10. јануара 1940., признаје му се право на пријем 4% државних обveznica umjeto agrarne zemlje у износу од 50.000 динар. у номиналној вриједности.

12. МЕДИГОВИЋ Марка ДАВИД, из Жуковице. Добровољачким увјерењем Министарства војске и морнарице Б.Д. бр. 10718/32 од 1. јуна 1932., Давиду је признато својство добivovalaca-borца.

Рјешењем Министарства poljoprivrede бр. 11845 од 10. јануара 1940., признаје му се право на пријем 4% државних обveznica umjeto agrarne zemlje у износу од 50.000 динар. у номиналној вриједности.

13. МЕДИГОВИЋ Марка ДАВИД, из Жуковице. Добровољачким увјерењем Министарства војске и морнарице Б.Д. бр. 10718/32 од 1. јуна 1932., Давиду је признато својство добivovalaca-borца.

Рјешењем Министарства poljoprivrede бр. 11845 од 10. јануара 1940., признаје му се право на пријем 4% државних обveznica umjeto agrarne zemlje у износу од 50.000 динар. у номиналној вриједности.

14. МЕДИГОВИЋ Марка ДАВИД, из Жуковице. Добровољачким увјерењем Министарства војске и морнарице Б.Д. бр. 10718/32 од 1. јуна 1932., Давиду је признато својство добivovalaca-borца.

Рјешењем Министарства poljoprivrede бр. 11845 од 10. јануара 1940., признаје му се право на пријем 4% државних обveznica umjeto agrarne zemlje у износу од 50.000 динар. у номиналној вриједности.

15. МЕДИГОВИЋ Марка ДАВИД, из Жуковице. Добровољачким увјерењем Министарства војске и морнарице Б.Д. бр. 10718/32 од 1. јуна 1932., Давиду је признато својство добivovalaca-borца.

Рјешењем Министарства poljoprivrede бр. 11845 од 10. јануара 1940., признаје му се право на пријем 4% државних обveznica umjeto agrarne zemlje у износу од 50.000 динар. у номиналној вриједности.

16. МЕДИГОВИЋ Марка ДАВИД, из Жуковице. Добровољачким увјерењем Министарства војске и морнарице Б.Д. бр. 10718/32 од 1. јуна 1932., Давиду је признато својство добivovalaca-borца.

Рјешењем Министарства poljoprivrede бр. 11845 од 10. јануара 1940., признаје му се право на пријем 4% државних обveznica umjeto agrarne zemlje у износу од 50.000 динар. у номиналној вриједности.

17. МЕДИГОВИЋ Марка ДАВИД, из Жуковице. Добровољачким увјерењем Министарства војске и морнарице Б.Д. бр. 10718/32 од 1. јуна 1932., Давиду је признато својство добivovalaca-borца.

Рјешењем Министарства poljoprivrede бр. 11845 од 10. јануара 1940., признаје му се право на пријем 4% државних обveznica umjeto agrarne zemlje у износу од 50.000 динар. у номиналној вриједности.

<p

СПОРТ

ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА

Батерполо, Прва лига

Будванска ривијера - Бечеј 10:9, Будванска ривијера - Београд 19:11, Црвена звезда - Будванска ривијера 9:9, Будванска ривијера - Војводина 29:10, Будванска ривијера - Црвена звезда 11:9, Партизан - Будванска ривијера 7:9.

Фудбал, Друга „A“ лига

Могрен - Хајдук 0:2, Могрен - Мачва 0:1, Кикинда - Могрен 7:1,

Одбојка, Прва „B“ лига

Авала - Кондиг МБН 3:0, Авале - Рибница 1:3.

Кошарка, Прва црногорска лига

Могрен - Рудар 99:76, Могрен - Никшић 11:84, Јубобић - Могрен 73:87.

Мали фудбал, Црногорска лига

Студентски дом - ТВ Мајкић 4:4, ТВ Мајкић - Подгоричанин 1:3, Грађевинско - ТВ Мајкић 2:5, ТВ Мајкић - Монтимпек 4:1, ТВ Мајкић - Пицерија „Леоне“ 7:2.

На отварању спортске хале одигране су три утакмице у три спорте дисциплине. У Одбојци Југославија је побиједила Русију 3:0, у малом фудбалу Подгоричанин је побиједио ТВ Мајкић 3:1, а у кошарци Ибон је побиједио Могрен 10:78.

На бочарком турниру поводом Дана ослобођења прво место освојила је екипа Зетатранс из Херцегновог, Будва је била трећа, Словенска плажа пeta, Мани седми и Омладинац осми.

ВИКЕНД ТУРНИР

У БУДВИ је од 1. до 3. децембра одржан шаховски викенд-турнир на коме је учествовало 100 такмичара, међу њима и велемајстори Марјановић, Велимировић, Драшко, Илинчић, Симић и Наташа Бојковић. Турнир који је у хотелу „Могрен“ организовала Адријатичка корпорација из Будве отворио је Миодраг Вуковић, предсједник Шаховског савеза Југославије.

Прво место освојио је велемајstor Драгољуб Велимировић, друго велемајstor Наташа Бојковић, а треће место подијелило је седам играча: Благојевић, Шаховић, Чабрило, Пајковић, Косић, Миловановић и Баук. Петнаест прволасираних добили су награде, као и најбољи омладинац, Никола Борозан из Цетиња, и најбоље пласирани играч из Будве, Жељко Ракочевић.

С. Г.

НА КРАЈУ СПОРТСКЕ ГОДИНЕ

УСЛОВИ ДИКТИРАЈУ РЕЗУЛТАТЕ

КРАЈ године је пријеме када се сумирају и спортски резултати па смо се обратили тренерима и руководиоцима спортских клубова у нашој општини с питањем, како оцењују протеклу годину и које ће појединце из својих клубова посебно истакнути.

Зоран Гопчевић, тренер Батерпола клуба „Будванска ривијера“: Током читаве године Петар Вицо је играо веома добро, како у првенству тако и у купу Југославије. У садашњем тиму има пуно квалитетних батерполиста, али не могу конкурисати из разлога што су у клубу тек шест месеци. То, наравно, не значи да Петар Вицо не би дошао у обзор и у такој конкуренцији јер је играо стандардно добро.

Вељко Зубер, тренер Фудбалског клуба „Могрен“: У јесенjem дјелу првенства се најесмо истакли и морамо напустити овај ранг такмичења. У младом тиму истакли су се четворица младих играча: Дарко Љубановић, Зоран Ђурашковић, Драган Ђајић и Младен Станишић који је много боље играо прошле године. Он је од црногорских фудбалских стручњака изабран међу десет најбољих фудбалера у Републици и треба да буде међу најбољим спортстима града.

Никола Зеновић, директор Одбојашког клуба „Аvala“: Имамо неколико обдарених младих одбојаша створених у клубу. Међу њима је 16-годишњи Марко Вујовић који је један од највећих талената појављених у нашем клубу.

Милорад Лабан, тренер Кошаркашког клуба „Могрен“: Прошле године смо надмнечно освојили прво место у другој кошаркашкој лиги, а ове године смо играли солидно и на крају првог дијела првенства у Првој црногорској лиги заузимамо треће место. Истакли се неколико играча, а посебно Милош Рајковић и Ненад Кривокапић.

Павле Буџај, тренер Боксерског клуба „Будва“: Млади боксер Милан Сјеклођа поново је прошлогодишњи успјех и постое првак Југославије. Стандардни је представљатица и капитан младе селекције Југославије. Ријеч је о ванеријском таленту пред којим је лијепо да будућност. Заслужује да и ове године буде најбољи спорstник Будве.

Борко Крковић, тренер Каратае клуба „Кадмо“: Радимо у отежаним условима у средњој школи. Имамо неколико изузетно талентованих чланова који су своје квалитетете испољавали на различним такмичењима. Марине Отавић је прије два месеца отплила у „Соко-Штарк“ у Београду и на сјајском купу у Мађарској освојила бронзову медаљу, а у еквију конкуренцији сребрну. Стојанка Пијан је застоеја за Отавићевом, али се није могла такмичити због недостатка финансијских средстава. Маријана Војиновић је на овогодишњем републичком првенству освојила златну медаљу у тешкој категорији.

Војо Медиговић, тренер Фудбалског клуба „Петровац“: Ове јесени смо забљедили добре резултате и у јужној фудбалској регији смо освојили прво место што је наш велики успех. У нашем тиму се издавају неколико појединца, а посебно њих истакло води највећи Голишко који је постигао 18 голова.

Здравко Мајкић, аласник Фудбалског клуба „ТВ Мајкић“: Мој клуб наступа у лиги малог фудбала Црне Горе и засад близак је добре резултате. Истиче се неколико играча, а по општем минијатури за нијансу је бољи од свих Предраг Кривокапић.

Припремио
Стево Гленца

ОБНОВЉЕН РАД

ШАХОВСКИ клуб „Будва“ је избором нове управе поново почeo да ради с циљем да се у нашој општини освамосава ова дрвна игра и да се створе што повољнији услови за њихов рад и такмичење. У Будви има доста шахиста (на радничкој олимпијади у Тивту тако учествују четири екипе из наше општине) а највећи ожидавају да буду организовати наше турнире.

Лјубомир Јакшиć, предсједник Јадранског сајама, СШ „Данило Киш, ПП ПУТ и Ноћни бар „Мани“) или их треба знатно боље организовати па ће у бо-

љим условима постизати и боље резултате. Засад шахисти имају велико разумевање „Меркура“ и хотела „Могрен“ али се надају и трајнијем решењу просторија.

За предсједника клуба изабран је Мирослав Лукетић, за потпредсједника Љубо Пињатић, за секретара Бранислав Бешовић, а за благајника Јоксим Јајковић. Капитен Шаховског клуба „Будва“ је Крсто Марковић.

В. М. С.

СПОРТСКИ ПОРТРЕТИ: МЛАДЕН СТАНИШИЋ

МЕЂУ ФУДБАЛСКИМ МАЈСТОРИМА

Фудбалер Могрен

Младен Станишић спада у ред најбољих црногорских фудбалера. Ове године Фудбалски стручњаци изабрали су га међу десет најбољих у Црној Гори, што представља лијепо признање за овог надареног играча. Поникао је у омладинској школи Могрена и један је од најбољих играча у његовој историји. На мети је многих клубова сасвим сигурно да ће у овом прелазном року промијенити средину.

- Веома сам обрадован тиме што су ме тренери изабрали међу десет најбољих у Црној Гори. Морам да нагласим да ми је веома жао Могрен коме се не посвећује ама баш никаква пажња. Ако се нешто не промијени тешко ће остати у другој савезној лиги што ће била велика штета за овај спорstни колектив и за све фудбалере овог клуба. Моје амбиције више нијесу везане за Могрен и све ћу урадити да ми се изда

исписница. Могу да бирам клуб, највероватније да ће то бити један од првогодаша, засад му име не бих помињао. Предамном је обавеза према Војсци Југославије. Ако ми клуб не изађе у сусрет и изда исписницу, отићи ћу ћу на одслужење војног рока, но надам се да до твогог неподразумеа ипак неће доћи, рекао је Младен Станишић.

Били сте најмлађи првотимац и то неколико година, управо када смо били чланови елитног друштва. Да сам тада отишао у неки од наших истакнутих првогодаша, сасвим сигурно да бих већ играо за неку нашу селекцију. Али никада није касно. Најдражи гол из корнера ми је био онај против Црвених Звезда који сам постигао на Луговима и тада смо побиједили 2:0, рекао је Станишић.

РАДИО БУДВА
98,7 и 106,0
МЕГАХЕРЦА

BCC
BUDVA

Preduzeće za izdavački i grafički djelatnost
85310 BUDVA, Mediteranska 4., Tel: 086/52-551, 52-552, Fax: 086/52-553
PRODAVNICA: Podkošljun bb, Tel. 086/52-554

KOMPЈUTERSKA PRIPREMA ŠTAMPE I DIZAJN

LOGOTIP

koji će Vaše preduzeće, radniju, agenciju ili proizvod izdvojiti od drugih...

MASKOTA

kaop dopuna logotipa
i potpunog izgleda Vaše firme
ili protivnog programu

KARTONAŽA

Vaš urbanski proizvod mora da bude u urbanski dizajniran i kvalitetno izrađen
papirnom ambalaži

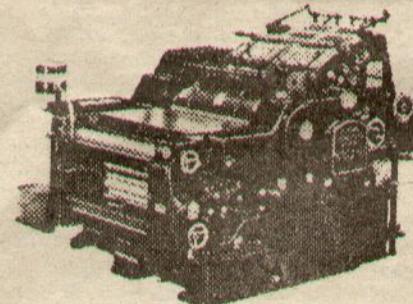
GRAFIČKI SISTEM

postaće u poslovanju i komunikaciji
za poslovni partnerstvo

za Vas

ŠTAMPAMO

- knjige
- časopise
- blokovsku robu
- obrascu
- plakate
- postere
- prospekte i dr.

КАТАЛОГ

ПОСЛОВНЕ ГАЛАНТЕРИЈЕ '96

ПОЗОВИТЕ НАС !!!

ГРАЖЕЧ ПОСЛОВНИ СИСТЕМ

ГРМЕЧ ПС - ПРИВРЕДНИ ПРЕГЛЕД
Маршала Бирјузова 3

11000 БЕОГРАД

телефон: 011/3282-888, 625-576, 3282-225, 3281-939

факс: 011/623-375, 3281-912

ж.рачун: 40801-601-1-48293

ELEKTROJUG

PREDUZEĆE ZA TRGOVINU, TURIZAM, UGOSTITELJSTVO I USLUGE sa p.o.

Trg Sunca bb Budva, Tel. 41-564, 51-344, 52-300 Telefax: 52-300

- prodaja kompletног elektromaterijala,
- izvođenje radova na trafostanicama, dalekovodima i javnim rasvjetama,
- polaganje kablova i svi elektroinstalaterski poslovi,
- brze intervencije električara

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ

Оснивач листа Скупштина општине Будва, издавач Јавно предузеће „Информативни центар“ Будва. Директор Рајко Куљача. Главни и одговорни уредник Васо М. Станишић. Штампа НЈП „Побједа“ Подгорица. Адреса: „Приморске новине“ Петра I Петровића 3, поштани фах 14, 85-310 Будва. Телефон (086) 51-487 (редакција), 52-024 (општа служба). Телефон (086) 51-487 (редакција), 52-024 (општа служба). Број жири-рачуна 50710-603-5-2853 код СПП Будва. Годишња претплата 20 динара, полугодишња 10 динара.